

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการใช้ ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการสอนเพศศึกษาของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายของสื่อการสอน
2. ความสำคัญของสื่อการสอน
3. คุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอน
4. ประเภทของสื่อการสอน
5. การเลือกสื่อการสอน
6. การใช้สื่อการสอน
7. เกณฑ์ในการใช้สื่อการสอน
8. เพศศึกษาและความหมายของเพศศึกษา
9. ความหมายของการสอนเพศศึกษา
10. จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา
11. ความสำคัญของการสอนเพศศึกษา
12. ประโยชน์ของการสอนเพศศึกษา
13. ข้อดีและข้อเสียของการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน
14. การจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยม
15. หลักสูตรการสอนเรื่องเพศศึกษา
16. หลักการสอนเพศศึกษา
17. วิธีหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา
18. สื่อและอุปกรณ์การสอนเพศศึกษา
19. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก
20. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน
21. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพศศึกษา

สื่อการสอนและความหมายของสื่อการสอน

ความหมายของ “สื่อการสอน” ได้มีนักการศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

เป็รื่อง กุมท (2519) ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า "สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูถึงผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ครูวางไว้ได้เป็นอย่างดี"

วาสนา ชาวหา (2525) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการสอนไว้ว่า "สื่อการสอน" หมายถึง "สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลางหรือพาหะหรือพาหนะนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี"

สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2525) ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับสื่อการสอนไว้ว่า "สื่อการสอนหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับช่วยถ่ายทอดหรือนำความรู้หรือประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ"

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 ก, หน้า 137) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการสอนว่า "สื่อการสอน" หมายถึง สิ่งที่ใช้ช่วยในการเรียนรู้ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มนตรี แยมกลสิกร (2526, หน้า 5) กล่าวว่า สื่อการสอนหมายถึง ตัวกลางที่ช่วยในการนำความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามความต้องการ

รุ่งทิวา จักรกร (2527, หน้า 70) กล่าวถึง สื่อการสอน หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างน่าสนใจและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังรวมถึงกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ด้วย

วรรณา เข็มทะวงษ์ (2528) กล่าวว่า "สื่อการสอน" หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติให้แก่ผู้เรียนหรือทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

พิมพ์พรรณ เทพสุมาธานนท์ (2531, หน้า 29) กล่าวว่า สื่อการสอนหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูกับผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

กิดานันท์ มลิทอง (2540) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า "สื่อการสอน" หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดีโอ โทรทัศน์ วิกิตทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ใน

เทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการทำให้การสอนของครูผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

จากความหมายของสื่อการสอนที่นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ให้ความหมายไว้นั้น แม้จะมีความแตกต่างกันบ้างแต่ก็มีสิ่งที่สอดคล้องกัน คือ สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเทคนิควิธีการและกิจกรรมที่ช่วยถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของสื่อการสอน

สื่อการสอนมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ในฐานะเป็นตัวกลางที่ช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนโดยสรุป คือ สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยพบว่าสื่อการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มานานแล้ว เช่น ธอร์นไคค์ (Thomdike) ได้เคยอภิปรายถึงการประโยชน์ของการนำแผ่นเสียง และรูปภาพต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอนแบบบรรยายว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มากกว่าการสอนแบบบรรยายที่ไม่มีสื่อประกอบเป็นต้น การจัดความรู้ที่เหมาะสมในลักษณะของการสอนการให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกต่าง ๆ มีผลต่อการเรียนรู้ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสื่อและทรัพยากรการเรียนการสอน พบว่าสื่อการสอนแต่ละชนิดสามารถใช้ได้อย่างทัดเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้วใช้สื่อการสอนแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน เช่น ความแตกต่างกันในด้านช่องทางการสื่อสาร รูปร่าง ลักษณะ ราคา ความสะดวกในการใช้ และผลในด้านการจูงใจผู้เรียน เป็นต้น ความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นักสอนควรพิจารณาตามคุณลักษณะของสื่อการสอนแต่ละชนิด และต้องใช้สามัญสำนึกในการพิจารณาเลือกสื่อแต่ละชนิดในการสอนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสอนการอ่าน-การสนทนาภาษาอังกฤษจากแถบบันทึกเสียง ซึ่งใช้เสียงบันทึกโดยเจ้าของภาษา ย่อมให้ผลดีกว่าการใช้สื่อเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะประกอบการอ่าน-การสนทนาภาษาอังกฤษ เป็นต้น

สื่อการสอนและทรัพยากรการเรียนการสอนทั้งหลาย ต่างมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะเป็นช่องทาง เป็นสิ่งเร้าที่ส่งผ่านสารความรู้และอื่น ๆ ไปสู่ผู้เรียน เคมปี (Kemp, 1985, pp. 133-134) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จด้วยการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อการสอนจึงมีความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนในฐานะเป็นตัวกลางที่ช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนโดยสรุป คือ สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อธิพร ศรียมก (2523, หน้า 66-67) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการสอนจะกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียน
2. สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น เพราะสื่อการสอนสามารถเปลี่ยนนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรม ทำให้ประหยัดเวลาของผู้สอนไปได้มาก
3. สื่อการสอนสามารถเอาชนะเวลา สถานที่และระยะทางได้ กล่าวคือสื่อการสอนสามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตกลับมาให้เราชมได้ในปัจจุบัน ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเกิดในประเทศที่ห่างไกลเพียงใดก็ไม่น่าเป็นอุปสรรค
4. สื่อการสอนสามารถย่อขนาดของวัตถุที่ใหญ่เกินกว่าที่จะนำของจริง ๆ มาประกอบการสอนได้
5. สื่อการสอนทำให้นักเรียนจดจำสิ่งที่ควรจำไว้ได้นาน
6. สื่อการสอนจะมีส่วนเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้เรียน

คุณค่าและประโยชน์ของสื่อการสอน

เดล (Dale, 1969 อ้างถึงใน กมล เวียงสุวรรณ และนิศยา เวียงสุวรรณ, 2539) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถส่งเสริมความเข้าใจเป็นอันดีและสร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนในชั้นได้
2. ทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ประสงค์ได้
3. ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ หลายด้านแก่ผู้เรียน
4. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับความต้องการเป็นผลทำให้เพิ่มแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น
5. ทำให้การเรียนรู้มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนมีระดับสติปัญญาแตกต่างกันมาก ๆ เข้าใจปัญหาในเนื้อหาวิชาที่เรียนเช่นเดียวกัน
6. ใ้ใจให้ผู้เรียนนำเอาความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้อย่างมีความหมาย
7. ทำให้ผู้เรียนมีปฏิริยาสะท้อนกลับ ซึ่งช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เพียงใด
8. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์เกิดการสังเกตที่ถูกต้องและมีความหมาย

9. ช่วยขยายและเพิ่มพูนขอบเขตของประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและช่วยให้จดจำได้เร็วและแม่นยำขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบาย

10. ผู้เรียนเกิดความคิดได้กระฉับกระเฉงและเป็นระเบียบ

เกอร์ราซ และอีลี (Gerlach & Ely, 1980 อ้างถึงใน สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข, 2525) ได้ให้ลักษณะพิเศษของสื่อการสอนไว้ 3 อย่างคือ

1. สื่อการสอนสามารถบันทึกเหตุการณ์ในอดีต ตลอดจนปัจจุบันและสามารถนำกลับมาใช้ได้อีก

2. สื่อการสอนสามารถบันทึกเหตุการณ์ที่มนุษย์ไม่สามารถสังเกตหรือมองเห็นได้ เช่น การใช้ภาพยนตร์ฉายแสดงการงอกของต้นถั่ว การแสดงภาพนักกีฬาให้เคลื่อนไหวช้าลงหรือการถ่ายสไลด์จากกล้องจุลทรรศน์ เป็นต้น

3. สื่อการเรียนการสอนสามารถใช้กับคนกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยหรือรายบุคคลในสถานที่แตกต่างกันได้

อีริกสัน และคาร์ล (Erickson & Curl, 1971 อ้างถึงใน สันทัด ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข, 2525) ได้สรุปความสำคัญของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยจัดและเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ช่วยครูสอนเนื้อหาวิชาที่มีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน
3. ช่วยครูแนะนำและกำกับผู้เรียนให้มีปฏิริยาสัมพันธ์ในทางที่พึงปรารถนาโดยใช้สื่อต่าง ๆ
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาวิชา
5. ช่วยครูให้สามารถสอนได้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น
6. ช่วยให้ครูสอนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์
7. ช่วยให้ครูสอนเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

นิพนธ์ ศุภปริดี (2521) ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับค่าของสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. คุณค่าทางด้านวิชาการ มีดังนี้
 - 1.1 เด็กที่ได้รับการสอนจากการใช้สื่อการสอนประกอบการสอนจะได้รับประสบการณ์ตรงและเรียนได้ดีมากกว่าเด็กที่ไม่มีสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน
 - 1.2 ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อการสอน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้กว้างขวางเป็นแนวทางให้เข้าใจสิ่งอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นและยังช่วยส่งเสริมด้านความคิดและการแก้ปัญหาอีกด้วย

1.3 จากการวิจัยสรุปว่าสื่อการสอน ให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากและจำได้นาน

1.4 สื่อการสอน โดยเฉพาะภาพยนตร์จะช่วยเร่งทักษะในการเรียนรู้

2. คุณค่าทางด้านจิตใจ มีดังนี้

2.1 สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและต้องการเรียนในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การอ่าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ ทักษะการแก้ปัญหาและความซาบซึ้งในคุณค่า

2.2 ทำให้เด็กมีมโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องสมบูรณ์ และก่อให้เกิดความคิดรวบยอดเป็นอย่างดีเหมือนกันทั้งมีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้เรียนด้วย

2.3 สื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและช่วยให้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง

3. คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจการศึกษา มีดังนี้

3.1 สื่อการสอนสามารถช่วยผู้เรียนที่เรียนช้าให้เรียนได้เร็วและมากขึ้น ส่วนผู้เรียนที่ฉลาดก็จะเรียนรู้ได้มากขึ้นอีกด้วย

3.2 การสอนโดยอธิบายอย่างเฉียบเป็นการสิ้นเปลืองเวลาที่สุด เพราะเด็กลืมนง่าย ถ้าใช้สื่อการสอนจะช่วยขจัดความสิ้นเปลืองนี้ และยังช่วยครูที่สอนคืออยู่แล้วสอนคือยิ่งขึ้น

3.3 สื่อการสอนช่วยประหยัดค่าพูดและเวลาของครู ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นช่วยประหยัดเวลาของผู้เรียน ทำให้มีเวลาเหลือที่จะศึกษาบทเรียนอื่นต่อไป

3.4 สื่อการสอนช่วยขจัดปัญหาเรื่องสถานที่ เวลา และระยะทางได้ ดังนี้

3.4.1 สามารถนำสิ่งที่เกิดในอุดมศึกษาได้ เช่น ภาพยนตร์

3.4.2 สื่อการสอนช่วยนำสิ่งที่อยู่ไกลไป นำมาศึกษาได้

3.4.3 ช่วยทำสิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้เร็วได้ และสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลงได้ เช่น ภาพยนตร์สามารถแสดงให้เห็นการเจริญเติบโตของพืชได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ได้

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2523) ได้กล่าวว่า สื่อการสอนมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนในฐานะตัวกลางที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนนักเรียน สื่อการสอนมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน

2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐานหรือภูมิหลังของนักเรียนที่แตกต่างกัน

3. สื่อการสอนสำเร็จรูปช่วยให้ผู้เรียนที่อยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้สามารถเรียนรู้ได้ทัดเทียมผู้มีฐานะดีกว่า

จากทัศนะดังกล่าวของนักวิชาการและนักเทคโนโลยีทางการศึกษา พอสรุปได้ว่าคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ดึงดูด และเร้าความสนใจของผู้เรียน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น จำได้นาน ประหยัดเงินและเวลาในการเรียนรู้
3. ช่วยลดช่องว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลได้
4. ช่วยให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้

ประเภทของสื่อการสอน

นักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนแตกต่างกันออกไป ดังเช่น เดอ กิฟเฟอร์ (De Kieffer, 1965 อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2535) ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ดังนี้

1. Non - Projected Materials วัสดุที่ไม่ต้องใช้เครื่องฉาย ได้แก่ รูปภาพ ภาพของจริง ของตัวอย่าง หุ่นจำลอง แผ่นลูกโลก ป้ายแสดง กระดานขอสลัก ป้ายนิเทศ และเครื่องมืออื่น ๆ คลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกงานนอกสถานที่ การเล่นเกม การแสดงนิทรรศการ
2. Projected - Materials วัสดุประกอบเครื่องฉาย เช่น สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นโปร่งใส ภาพที่บแสงที่ใช้กับเครื่องฉายภาพที่บแสง ภาพยนตร์ และเครื่องฉายอื่น ๆ
3. Audio Materials and Equipment วัสดุและเครื่องมือที่ใช้ฟังเสียง เช่น เครื่องเล่นแผ่นเสียง เทป วิทยุ เครื่องขยายเสียง เป็นต้น

เดล (Dale, 1969 อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2535) แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 11 ประเภท ได้แก่

1. ประสบการณ์ตรง (Directed Purposeful Experience) เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับโดยตรงจากการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เช่น ให้ผู้เรียนฝึกว่ายน้ำจริงในการเรียนว่ายน้ำ
2. ประสบการณ์จำลอง (Contrived Experience) เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการศึกษาหุ่นจำลองหรือของตัวอย่างในกรณีที่ไม่สามารถ หรือไม่สะดวกในการเรียนรู้จากของจริงได้ เช่น การใช้หุ่นจำลองของคนและสัตว์
3. ประสบการณ์นาฏการ (Dramatized Experience) เป็นประสบการณ์ที่อาศัยการแสดงละครหรือการละเล่น เข้าช่วยในการถ่ายทอดความรู้ เช่น การแสดงละครประกอบการเรียนภาษาอังกฤษ

4. การสาธิต (Demonstrations) เป็นการอธิบายข้อเท็จจริง ความคิดและกระบวนการ โดยแสดงให้เห็นถึงวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนลำดับขั้นตอนการทำงาน เช่น การสาธิต การทดลองในการเรียนวิทยาศาสตร์

5. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trips) เป็นประสบการณ์ที่ได้จากแหล่งความรู้จริง เช่น การไปดูโบราณสถานต่าง ๆ ประกอบการเรียนประวัติศาสตร์

6. นิทรรศการ (Exhibition) เป็นประสบการณ์ที่ได้จากการจัดแสดงสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ของจริงของตัวอย่างโดยอาจจำแนกการสาธิตหรือเครื่องมือประเภทเครื่องฉายมาใช้ประกอบ เช่น การจัดนิทรรศการในวันวิทยาศาสตร์

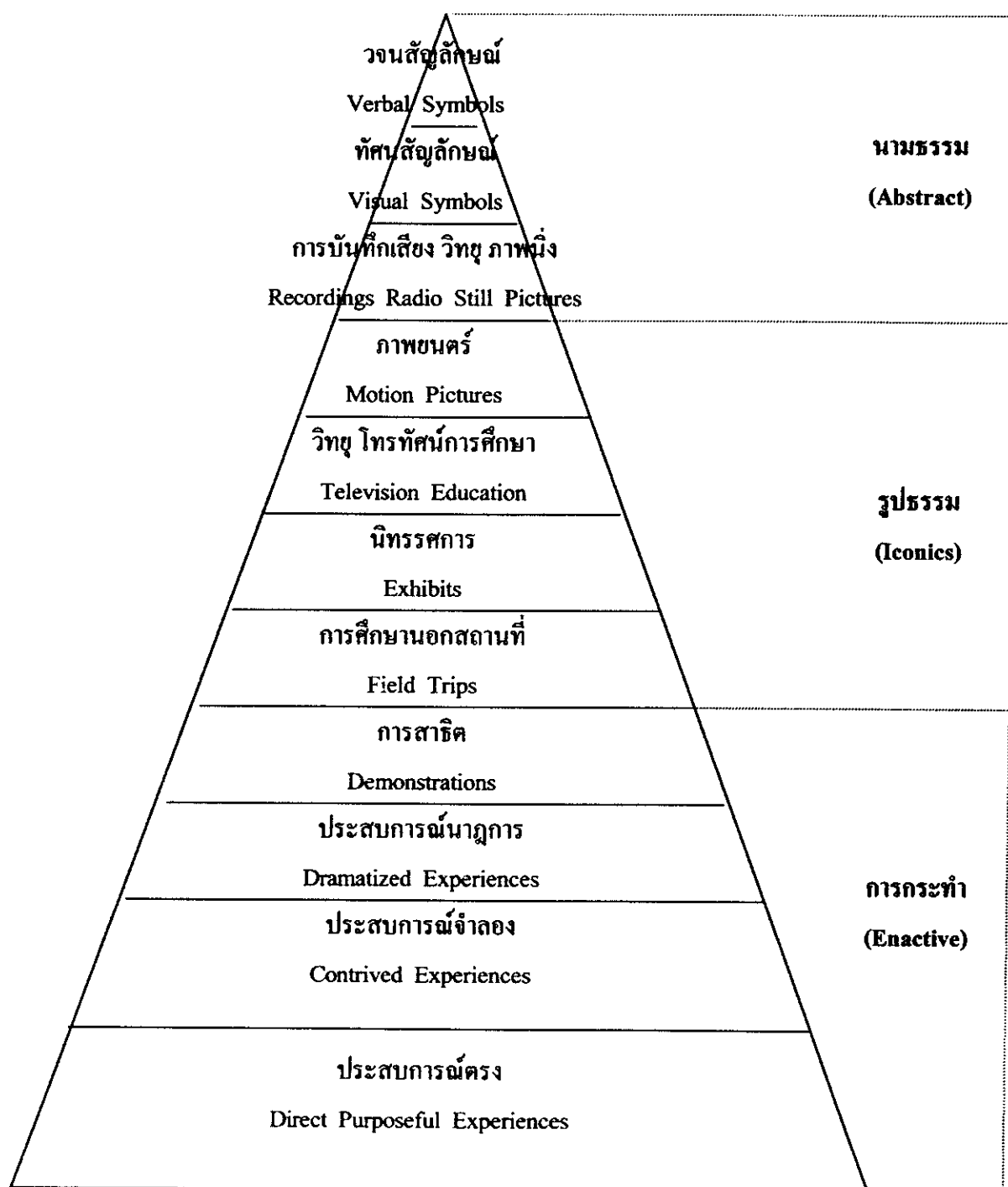
7. วิทยุโทรทัศน์การศึกษา (Educational Television) เป็นประสบการณ์ที่ได้จากการชมวิทยุโทรทัศน์ซึ่งเป็นรูปธรรมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การเกิดสุริยุปราคา

8. ภาพยนตร์ (Motion Pictures) เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ มีความเป็นรูปธรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น เช่น ให้ผู้เรียนชมภาพยนตร์เรื่องเกี่ยวกับขยะโลกในการสอดเรื่องสภาพแวดล้อม

9. ภาพนิ่ง การบันทึกเสียง วิทยุกระจายเสียง (Still Picture, Recordings, Radio) เป็นสื่อกลางที่สามารถจำลองความเป็นจริงมาใช้ในการเรียนรู้ได้ เช่น การใช้วิทยุกระจายเสียง ภาพถ่าย สไลด์เทปบันทึกเสียงมาประกอบการเรียนการสอน

10. ทศณสัญลักษณ์ (Visual Symbols) เป็นประสบการณ์ที่มีความเป็นนามธรรมมากขึ้น อาศัยการใช้ภาพสัญลักษณ์ในการสื่อสาร ซึ่งสมมุติขึ้นเพื่อใช้แทนความหมายของข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น การ์ตูน แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ

11. วจนสัญลักษณ์ (Verbal Symbols) เป็นประสบการณ์ที่มีความเป็นนามธรรมมากที่สุด และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ตัวอักษร ตัวเลข คำของภาษาต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีรากฐานประสบการณ์มาก่อน

ภาพที่ 1 กรวยประสบการณ์ของเอดการ์ เคล และเปรียบเทียบกับลักษณะสำคัญในการเรียนรู้ของบรูเนอร์

เกอร์ลาชและอีลี (Gerlach & Ely, 1980, pp. 287-289) ได้แยกสื่อการสอนออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ของจริงและตัวบุคคล รวมทั้งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เช่น การสาธิต การทดลอง การศึกษานอกสถานที่
2. สื่อการสอนประเภทภาษาพูดหรือภาษาเขียน หมายถึง คำพูด คำรา วัสดุตีพิมพ์ คำอธิบายในสไลด์ फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส
3. วัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผ่นภาพ แผ่นสถิติ โปสเตอร์ การ์ตูน แผนที่ ลูกโลก ภาพวาด ฯลฯ วัสดุประเภทนี้นอกจากจะนำมาใช้โดยตรงแล้ว ยังปรากฏในหนังสือ ตำรา แบบเรียน หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ บนแผ่นภาพโปร่งแสงในฟิล์มสตริป สไลด์ เป็นต้น
4. ภาพนิ่ง เป็นภาพที่ได้จากการถ่ายภาพ ได้แก่ ภาพถ่ายทั่ว ๆ ไป อาจใช้โดยลำพัง หรือใช้กับเครื่องฉายภาพที่ปรับแสงขยายให้มีขนาดตามความต้องการ นอกจากนี้ยังหมายถึง สไลด์ 35 มิลลิเมตร (2"x2") ซึ่งเป็นสไลด์ที่ใช้กันทั่วไปได้จากการถ่ายภาพด้วยฟิล์มขนาด 35 มิลลิเมตร ฟิล์มสตริปที่ถ่ายด้วยฟิล์มขนาดเดียวกับสไลด์
5. ภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์
6. เสียงบันทึก ได้แก่ เสียงจากเทปบันทึกเสียง จากแผ่นเสียง จากร่องเสียงของฟิล์มภาพยนตร์ วัสดุประเภทนี้จัดอยู่ในสื่อการสอนประเภทคำพูดและการเขียนด้วย และต้องใช้กับอุปกรณ์อื่นประกอบจึงจะได้ยินเสียง
7. การประเภทโปรแกรม เป็นสื่อการสอนที่แสดงขั้นตอนในสิ่งที่จะสอน อาจใช้สื่อประเภทสัญลักษณ์ ทศนวัสดุหรือโสตทัศนวัสดุรวมกัน เช่น บทเรียนโปรแกรม บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กับเครื่องช่วยสอนหรือคอมพิวเตอร์

ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 112) ได้แบ่งสื่อออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. วัสดุ หมายถึง สิ่งที่ช่วยสอน มีการผูกพันเปลี่ยนแปลง เช่น ซอส์ ฟิล์ม ภาพถ่าย ภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ
2. อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดานดำ กล้องถ่ายภาพ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับโทรทัศน์
3. กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ การจัดระบบ การสาธิต การทดลอง เกม และกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูจัดทำขึ้น และมุ่งให้เด็กปฏิบัติ

จิตร ภัคศิริรัตน์ (2523, หน้า 20-23) ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้แก่ ชุดวิชาหรือบทเรียนที่ใช้วิธีเขียนและเรียบเรียงเป็นพิเศษ คำราที่ ใช้วิธีเขียนและเรียบเรียงเป็นพิเศษ หนังสือและตำราต่าง ๆ รวมทั้งเอกสาร อุปกรณ์การศึกษา ประกอบสิ่งพิมพ์

2. สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง แผนภาพ แผนภูมิ รายการโทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ และโสตทัศน เป็นต้น

3. สื่อบุคคล นับเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในแง่ที่เป็นผู้ถ่ายทอดการเรียนรู้ ประเมินผลการศึกษา และผดุงความตั้งใจใฝ่ศึกษาของผู้เรียน ได้อย่างดีเยี่ยม

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 ข, หน้า 139-140) ได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนออกเป็น 2 ทศนะใหญ่ ๆ คือ

1. การแบ่งประเภทสื่อการสอนตามลักษณะรูปร่างของสื่อ ควรแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 สื่อประเภทเครื่องมือ เป็นสื่อที่ได้จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ แขนง วิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องฉายต่าง ๆ เครื่องเสียง วิทยุ และโทรทัศน์ รวมทั้ง แผ่นป้ายต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่เป็นผลิตผลมาจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เป็น วัสดุที่มีการผุพังเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ ภาพโฆษณา รูปภาพ หุ่นจำลอง फिल्म แผ่นโปร่งใส เป็นต้น

1.3 สื่อประเภทวิธีการ หมายถึง สื่อประเภทเทคนิค ระบบ กระบวนการต่าง ๆ เช่น การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ การทดลอง การแสดงละคร นิทรรศการ เป็นต้น

1.4 สื่อประสม หมายถึง การนำสื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือวัสดุและวิธีการ มาใช้ร่วมกันอย่างมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่สื่อแต่ละอย่างส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น ชุดการสอน โมดูล การจัดการเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นต้น

2. การแบ่งประเภทสื่อการสอนตามลักษณะการนำไปใช้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สื่อทัศนที่ไม่ต้องฉาย (Non – Projected Visual Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ รูปภาพ ของจริง การศึกษานอกสถานที่ หุ่นจำลอง สถานการณ์จำลองและเกม วัสดุ กราฟฟิก ป้ายนิเทศและนิทรรศการ กระดานดำ แผ่นป้ายสำลิ กระเป๋าคำนวณ แผ่นป้ายไฟฟ้าและอื่น ๆ

2.2 สื่อที่ต้องฉายและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Projected and Electronic Media) ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เทปโทรทัศน์ ภาพนิ่งต้องฉาย เช่น สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นโปร่งใส เครื่อง ฉายภาพทึบแสง เทปบันทึกเสียงและอื่น ๆ

เดอ กิฟเฟอร์ (De Kieffer, 1965 อ้างถึงใน กิดานันท์ มะลิทอง, 2531, หน้า 76) ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะที่ใช้ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นโสตทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual Aids) ได้แก่

1. สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย (Projected Aids) ได้แก่ เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉาย สไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องเทปบันทึกภาพ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องอ่านไมโครฟิล์มและ ไมโครฟิช ไมโครคอมพิวเตอร์ ฯลฯ
2. สื่อประเภทที่ไม่ใช้เครื่องฉาย (Non-Projected Aids) ได้แก่ กระดานดำ หรือกระดานชอล์ก กระดานผ้าสาหลี กระดานนิเทศ ลูกโลก ของจริง ของจำลอง ของตัวอย่าง การ์ตูน โปสเตอร์ แผนที่ แผนภาพ แผนภูมิ ภาพต่าง ๆ ฯลฯ
3. สื่อประเภทเครื่องเสียง (Audio Aids) ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ ระบบขยายเสียง ไมโครโฟน เครื่องเล่นแผ่นเสียง ฯลฯ

การเลือกสื่อการสอน

การที่จะใช้สื่อการสอนให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้นั้น จำเป็นต้องรู้จักวิธีการเลือกใช้ที่ถูกต้องและเหมาะสม นักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้เสนอแนวความคิดในการเลือกใช้สื่อการสอน ดังนี้

โนเอลและลีโอนาร์ด (Noel & Leonard, 1962, pp. 26-28) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อการสอนประกอบการสอนในชั้นเรียน ดังนี้

1. เหมาะสมกับระดับอายุและสติปัญญาของผู้เรียน
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่สอน
5. มีลักษณะน่าสนใจ
6. ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน
7. ไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป
8. ให้ความคิดรวบยอดที่ง่ายและไม่ซับซ้อนเกินไป
9. เป็นแบบง่าย ๆ
10. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาดีขึ้น
11. ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน
12. ช่วยเพิ่มทักษะให้แก่ผู้เรียน

13. ให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

14. มีราคาไม่แพงจนเกินไป

อีริกสัน (Erickson, 1971, pp. 97-99) แนะนำว่า ครูควรเลือกใช้สื่อการสอนโดยพิจารณาจากคำถามต่อไปนี้

1. สื่อการสอนนั้นเป็นประโยชน์ต่อหน่วยการสอนและเป็นกิจกรรมในการแก้ปัญหาหรือประสบการณ์เฉพาะหรือไม่
2. เนื้อหาที่ต้องการใช้สื่อความหมายด้านการสอนนั้นเป็นประโยชน์และสำคัญแก่นักเรียน ชุมชน และสังคมหรือไม่
3. สื่อการสอนนั้นเหมาะสมแก่จุดมุ่งหมายของการสอน หรือเป้าหมายของนักเรียนหรือไม่
4. มีการตรวจสอบระดับความยากของวัตถุประสงค์ของการสอนหรือเป้าหมาย
5. สื่อการสอนนั้นให้ความสำคัญต่อประสบการณ์ทางการคิดได้ต่อการอภิปรายและการศึกษาหรือไม่
6. เนื้อหานั้นสอนในรูปของปัญหาและกิจกรรมของนักเรียนหรือไม่
7. สื่อการสอนนั้นให้แนวคิดที่มีความสำคัญหรือไม่
8. สื่อการสอนนั้นให้เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับขนาด อุณหภูมิ น้ำหนัก ความลึก กลิ่น สี ระยะทางการกระทำ เสียง ความมีชีวิต และอารมณ์หรือไม่
9. สื่อการสอนนั้นให้ความแน่นอนและทันสมัยหรือไม่
10. สื่อการสอนนั้นปรับให้เข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนที่พึงปรารถนาได้หรือไม่
11. สื่อการสอนนั้นมีรสนิยมนหรือไม่
12. สื่อการสอนนั้นใช้ในห้องเรียนธรรมดาได้หรือไม่
13. เนื้อหาความรู้ของสื่อการสอนมีตัวอย่างให้มากหรือไม่

นอกจากนี้ อีริกสัน (Erickson, 1971, pp. 108) ยังได้เสนอแนะวิธีการเลือกการสอนโดยให้พิจารณาในด้านการนำไปใช้ได้ ดังนี้

1. ควรเลือกสื่อการสอนที่ให้ความรู้ทางรูปธรรมหรือพื้นฐานทางรูปธรรม
2. สื่อการสอนควรจะสามารถสร้างความสนใจหรือดึงดูดความสนใจได้
3. สื่อการสอนนั้นควรจะช่วยในการจำและความเข้าใจเนื้อหาได้ดี
4. สื่อการสอนควรจะสามารถนำสิ่งที่จริงจากแหล่งต่าง ๆ มาสู่บทเรียนได้
5. สื่อการสอนนั้นควรจะให้รากฐานการคิดที่ดีแก่ผู้เรียน
6. สื่อการสอนนั้นควรเป็นเครื่องมือในการทบทวน สรุป หรือทำให้เกิดความสัมพันธ์ในเนื้อหาวิชา

7. สื่อการสอนนั้นควรจะให้กิจกรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมที่แปลกออกไปแล้วให้นักเรียนมีส่วนร่วม

8. สื่อการสอนนั้นควรจะให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และประหยัดเวลา

วิรุฬห์ ติลาพฤทธิ์ (2522, หน้า 23-24) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า หลังจากได้พิจารณาเนื้อหาจำกัดขอบเขตของวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์กรรมเดิมแล้ว ในการใช้สื่อการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ควรจะต้องเลือกโดยอาศัยเกณฑ์ในการเลือก 5 ประการ คือ

1. สื่อ่นั้นเหมาะสำหรับการสอนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
2. สื่อ่นั้นถึงผลยังระดับความเข้าใจของผู้เรียนหรือไม่
3. ค่าใช้จ่ายในการใช้สื่อ่นั้นคุ้มกับผลลัพธ์ที่ได้จากการเรียนของผู้เรียนหรือไม่
4. สื่อ่นั้นหามาใช้สะดวกหรือไม่ในเวลาที่ต้องการ
5. คุณภาพทางเทคนิคของสื่อ เช่น สื่อ่นั้น ๆ อ่านได้ชัดเจนหรือไม่

เดวิส (Davies, 1981 อ้างถึงใน กิดานันท์ มลิทอง, 2535, หน้า 83) ได้กำหนดขั้นตอนในการเลือกสื่อการสอนออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. สื่อ่นั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอน
2. เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้องทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสิ่งที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุดช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้น ได้ดีเป็นลำดับขั้นตอน
3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับระดับขั้นความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. สื่อ่นั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป
5. ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพเทคนิคการผลิตที่ดีมีความชัดเจนและเป็นจริง
6. มีราคาไม่แพงจนเกินไปหรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน

กิดานันท์ มลิทอง (2536) ได้สรุปถึงหลักการเลือกสื่อการสอนไว้ว่า ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน
2. จุดมุ่งหมายในการนำสื่อเพื่อมาใช้ประกอบหรือร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำบทเรียน ใช้ประกอบคำอธิบาย ใช้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์แก่ผู้เรียนหรือใช้เพื่อสรุปบทเรียน
3. ต้องเข้าใจลักษณะเฉพาะของสื่อชนิดต่าง ๆ แต่ละชนิดว่าสามารถสร้างความสนใจและให้ความหมายต่อประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างไรบ้าง เช่น หนังสือเรียนและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ใช้เป็นความรู้พื้นฐานอ้างอิงของจริงและของจำลองใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง แผนภูมิ แผนภาพและแผนสถิติใช้เพื่อต้องการเน้นหรือเพื่อแสดงให้เห็นส่วนประกอบหรือ

เปรียบเทียบข้อมูล สไลด์และฟิล์มสตริปใช้เพื่อเสนอภาพนิ่งขนาดใหญ่ให้ผู้เรียนเห็นทั้งชั้น หรือใช้เพื่อการเรียนรายบุคคล เหล่านี้เป็นต้น

4. ต้องการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งสื่อการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การศึกษา สื่อบางอย่างจะคุ้มค่าในการผลิตเองหรือไม่ หรืออาจหาซื้อได้ที่ไหนมาบ้าง

การเลือกสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนนั้นครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการเลือกสื่อ คำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการเลือก จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอน พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของสื่อ กับคุณสมบัติเฉพาะ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) ได้กล่าวถึงระบบการเลือกสื่อการเรียนการสอน ดังนี้ ยุทธศาสตร์การสอนและการตัดสินใจเลือกสื่อการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและควรดำเนินการภายหลังจากที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการสอนแล้ว รูปแบบการเลือกสื่อ (Media Selection Models) สามารถจัดทำได้ตั้งแต่แบบง่าย ๆ ไปจนถึงแบบที่มีความละเอียดและซับซ้อน Robert Marker นักออกแบบการสอนอาชีพที่มีความสำเร็จ กล่าวว่า กระดาษเป็นสื่อการสอนหลักจนกว่าเราจะพบว่า มีสื่ออื่นที่ดีกว่าจึงเลือกใช้สื่ออื่น สื่อกระดาษเป็นสื่อราคาถูก หาง่ายและผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าใจ นี่ก็เป็นตัวอย่างง่าย ๆ ของรูปแบบการเลือกสื่อ ส่วนกระบวนการตัดสินใจเลือกสื่อที่ซับซ้อนนั้น ถ้าหากไม่จำเป็นควรหลีกเลี่ยง

สื่อการสอนควรมีลักษณะง่าย ๆ ที่สามารถเสนอบทเรียน และเร้าให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ในเวลาอันสั้น สื่อที่มีลักษณะซับซ้อนส่วนใหญ่มักมีราคาแพงและต้องใช้เวลาที่นานมักจะไม่มีประสิทธิภาพและไม่น่าเชื่อถือ (Knirk & Gustafson, 1986) ควรเลือกสื่อที่ราคาถูกที่สุด แต่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียน ได้ตามจุดมุ่งหมายในเวลาที่เหมาะสม

ดังนั้น การเลือกสื่อให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน จึงเป็นหลักการเบื้องต้นในการพัฒนารูปแบบการเลือกสื่อการเรียนการสอน ซึ่งควรปฏิบัติเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินสื่อที่มีอยู่
2. เลือกสื่อที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและยุทธศาสตร์การสอน
3. พิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำระบบสื่ออื่น ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน

4. พิจารณาลักษณะระบบการเรียน

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ได้มีนักเทคโนโลยีการสอนเสนอรูปแบบการเลือกสื่อการสอนไว้หลายลักษณะ ดังนี้

เคมปี (Kemp, 1985) ได้เสนอแนวคิดว่าการเลือกสื่อการเรียนการสอนควรพิจารณาด้วยการตอบคำถาม ดังนี้

1. สื่อที่ต้องการและมีอยู่นั้นมีลักษณะที่ดีและมีคุณภาพเพียงใด
2. หากต้องจัดซื้อหรือจัดผลิตขึ้นมาจะมีราคาเท่าไร
3. จะต้องใช้เวลาในการคิดค้นหรือจัดหาหรือผลิตนานเท่าใด
4. จะต้องใช้เครื่องมือประกอบหรือไม่ เป็นเครื่องมือประเภทใด ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง
5. สื่อที่เลือกเหมาะสมกับระบบการสอนมากกว่าสื่ออื่น ๆ ใช้อย่างไรหรือไม่
6. จะมีปัญหาอะไรตามมาบ้าง ในการเลือกใช้สื่อนั้น ๆ เช่น ต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม การซ่อมบำรุงยุ่งยาก ถ้าสมัยเร็ว ฯลฯ
7. ผู้สอนเข้าใจวิธีและใช้เป็นหรือไม่

เกอร์ลาชและอีลี (Gerlach & Ely, 1980) ได้เสนอหลักการเลือกสื่อโดยพิจารณาจากคุณลักษณะของสื่อ ภายหลังจากที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนแล้ว โดยพิจารณาสื่อการเรียนการสอนจากเกณฑ์ ดังนี้

1. ความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการสอน
2. ระดับของความยากง่าย
3. ราคา
4. จัดหาได้ง่าย หรือมีอยู่แล้ว
5. มีคุณภาพด้านเทคนิค

รอมมิสซอฟสกี (Romiszowski, 1988, อ้างถึงใน จริยา เนียมเจตย, 2535, หน้า 7-9) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่
2. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้ช่วยให้แก่นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่ในเนื้อหา
3. ความเข้าใจ สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียนหรือไม่
4. ประสิทธิภาพที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพแก่นักเรียนหรือไม่
5. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนของนักเรียนหรือไม่
6. เหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของครูผู้สอนหรือไม่

7. ใช้การได้ดี ในแง่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้หรือไม่
8. คำนึงราคา และการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้
9. สื่อนั้นช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการหรือไม่
10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่
11. สื่อนั้นช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้หรือไม่
12. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อนั้นแค่ไหน อาทิเช่น สถานที่ แสงสว่าง สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

การใช้สื่อการสอน

บราวน์ และ คมปะ (Brown et al., 1977, อ้างถึงใน กิตานันท์ มลิทอง, 2535) ได้กล่าวว่า “การใช้สื่อการสอนนั้น อาจจะใช้เฉพาะขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการสอนหรือจะใช้ในทุกขั้นตอนก็ได้” และยังให้คำนิยามถึงขั้นตอนการใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาที่จะเรียน สื่อที่ใช้ในขั้นนี้จึงเป็นสื่อที่ใช้แสดงเนื้อหากว้าง ๆ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนในครั้งก่อน ยังไม่ใช่สื่อที่เน้นเนื้อหาเจาะลึกอย่างแท้จริง อาจเป็นสื่อที่เป็นแนวปัญหาหรือเพื่อให้ผู้เรียนคิด และควรเป็นสื่อที่ง่ายต่อการนำเสนอในระยะเวลาอันสั้น เช่น ภาพ บัตรคำหรือบัตรปัญหา เป็นต้น
2. ชี้นำดำเนินการสอนหรือประกอบกิจกรรมการเรียน เป็นขั้นสำคัญในการเรียนเพราะเป็นขั้นที่จะให้ความรู้เนื้อหาอย่างละเอียดเพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและวิธีการสอนหรืออาจใช้สื่อประสมก็ได้ ต้องมีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การใช้สื่อในขั้นนี้จะต้องให้ผู้เรียนได้รับความรู้นั้นอย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจน เช่น แผนภูมิ ภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นโปร่งใส วีดีโอ หรือชุดการเรียน เป็นต้น
3. ขั้นวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองนำความรู้ด้านทฤษฎีหรือหลักการที่เรียนมาแล้วไปใช้แก้ปัญหาในการฝึกหัดโดยลงมือปฏิบัติเอง สื่อในขั้นนี้จึงเป็นประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนได้ขบคิด โดยผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อเองมากที่สุด เช่น สมุดแบบฝึกหัด ภาพบัตร ปัญหาแบบบันทึกเสียงหรือชุดการเรียนรายบุคคลเหล่านี้ เป็นต้น
4. ขั้นสรุปบทเรียน เป็นขั้นสุดท้ายของการเรียนการสอน เพื่อการย้ำเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยขั้นสรุปนี้ควรใช้ระยะเวลาสั้น ๆ เช่นเดียวกับขั้นนำ สื่อที่ใช้สรุปจึงควรครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญทั้งหมดโดยย่อและใช้เวลาสั้น เช่น แผนภูมิหรือแผ่นโปร่งใส เป็นต้น

สันตัก ภีบาลสุข และพิมพ์ใจ ภีบาลสุข (2525) สรุปการจัดระบบการใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้ วิธีสอนด้วยการใช้สื่อการสอนเป็นเครือข่ายมีหลายวิธี ครูที่ดีควรจะมีประสบการณ์กับวิธีสอนหลาย ๆ แบบ และรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในชั้นเรียน คอ์ไปนี้ เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการสอน ที่มีการพิจารณาใช้สื่อการสอนประกอบด้วยวิธีหนึ่ง ซึ่งครูผู้สอนควรพิจารณาและปฏิบัติตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอนที่นำมาใช้จะต้องเข้ากับเรื่องราวตอนที่บรรยายอยู่จริง ๆ
2. สื่อการสอนที่นำมาใช้ควรจะต้องปรับให้เหมาะสมกับความสนใจ ประสบการณ์และระดับสติปัญญาของผู้เรียน
3. เวลาที่จะใช้สื่อการสอนให้พอเหมาะพอดีให้แน่นอนว่าจะใช้เมื่อไรและเป็นเวลานานเท่าไร อย่าให้เป็นการถ่วงเวลาการบรรยายหรือใช้เร็วเกินไปจนผู้เรียนไม่ทันเห็นไม่ทันเข้าใจ
4. วางแผนการใช้สื่อการสอนล่วงหน้าอย่างรอบคอบว่าจะเลือกใช้สื่อการสอนอะไรกับเนื้อเรื่องบรรยายตอนไหน และจะใช้อย่างไร
5. ชักซ้อมวิธีใช้สื่อการสอนที่เตรียมไว้ให้คล่องแคล่ว ให้อย่างมั่นใจ การใช้สื่อการสอนบางอย่างอาจต้องใช้ผู้ช่วย ถ้าเป็นเช่นนี้ต้องเตรียมหา และชักซ้อมหรือนัดแนะกันให้เรียบร้อยล่วงหน้า
6. สื่อการสอนที่นำมาให้ดูควรมีขนาดใหญ่พอที่นักเรียนทุกคนจะเห็นได้อย่างชัดเจน และทั่วถึงกัน สื่อการสอนที่นำมาให้ฟัง ก็ควรจะต้องพอที่นักเรียนจะได้ยินอย่างชัดเจน และสม่ำเสมอทั่วถึงกัน
7. สื่อการสอนที่นำมาให้ดูควรจะต้องอ่านเข้าใจและรู้เรื่องที่สำคัญในทันที ดังนั้น ไม่ควรบรรยายละเอียดลงในสื่อการสอนอย่างใดอย่างหนึ่งให้มากเกินไป ถ้ามีรายละเอียดมากควรแบ่งเสนอเป็นส่วน ๆ และจัดรายการปลุกย่อยที่ไม่จำเป็นออก ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความสับสน
8. ในขณะที่ใช้สื่อการสอนอย่ายืนอยู่ในระหว่างสื่อการสอนที่กำลังใช้กับนักเรียนควรยืนอยู่ทางด้านข้างหรือด้านหลัง (ถ้ามีที่สำหรับยืน) เพื่อไม่ให้กีดขวางและบังสายตาผู้ดูและไม่ควรจะยืนหันหลังให้นักเรียน พยายามหันหน้าไปทางนักเรียนเสมอ การชี้อธิบายอะไรก็ตามที่ตัวสื่อการสอนควรใช้ไม้ชี้จะทำให้ไม่เป็นที่เกะกะ หรือบังผู้ดู ช่วยให้ผู้ดูเห็นได้ชัดและถูกต้อง
9. ในขณะที่ใช้สื่อการสอนประกอบคำบรรยาย พยายามหันหน้าหรือขำเลียงไปอธิบายกับผู้เรียน ผู้ดู อย่าเพิกเฉยอยู่กับสื่อการสอน นอกจากจะเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพแล้ว ผู้บรรยายยังพลาดสายตาไปจากผู้เรียนอีกด้วย เลยไม่ทราบว่าคุณผู้เรียนมีความตั้งใจและมีปฏิกิริยาในขณะนั้นอย่างไร
10. เมื่อยังไม่ถึงเวลาที่จะใช้สื่อการสอนควรจะต้องซ่อนหรือปิดบังสื่อการสอนนั้นไว้เสียก่อน ถ้าเปิดหรือทิ้งไว้ให้เห็นอาจทำให้ผู้เรียนไม่สนใจและไม่ตั้งใจฟังคำบรรยาย

8. การใช้สื่อการสอนควรมีการทดสอบก่อน และมีคู่มืออธิบายวิธีใช้อย่างเหมาะสม การจัดระบบการใช้สื่อการสอนหากใช้ให้ถูกต้อง และเข้าใจกระบวนการอย่างดีแล้ว จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สุด

จริยา เหนียนเฉลย (2535) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนที่จะให้ได้ผลสมบูรณ์ที่สุดนั้น นอกเหนือจากการพิจารณาเลือกสื่อการสอนแล้ว ควรมีการวางแผนการใช้ตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนการใช้สื่อการสอน

เมื่อครูได้วางแผนว่าจะใช้สื่อการสอนประกอบการสอน ครูผู้สอนควรพิจารณาเตรียมการต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

1.1 การเตรียมตัวผู้สอน

1.1.1 พิจารณาคูณค่าและวัตถุประสงค์ของบทเรียนที่จะสอน

1.1.2 พิจารณาดังสิ่งที่จะเป็นปัญหาในการสอน

1.1.3 พิจารณาความต้องการและความสนใจของผู้สอน

1.1.4 เลือกหาหรือทำสื่อการสอน ซึ่งจะทำการแก้ปัญหาการเรียนในชั้นได้

1.1.5 พิจารณาดังวิธีที่จะใช้สื่อการสอนนั้นให้เป็นผลดีที่สุด

1.1.6 ตระเตรียมและได้ทดลองเป็นอย่างคึกก่อนใช้ในห้องเรียน

1.2 การเตรียมชั้นเรียน

1.2.1 เตรียมเครื่องอำนวยความสะดวก ที่จะต้องใช้ร่วมกับสื่อการสอนที่เลือกไว้ เช่น สายไฟ หม้อแปลง แผนติดภาพ โต๊ะสาธิต ฯลฯ

1.2.2 เตรียมที่นั่ง ที่ตั้งอุปกรณ์ การระบายอากาศ จัดตั้งเครื่องมือ จัดการควบคุมเสียง แสงสว่าง ให้มีระดับที่ได้ยินและเห็นได้ทั่วกัน

1.3 การเตรียมผู้เรียน

1.3.1 อธิบายให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่าจะใช้สื่ออะไร สอนอะไร เพื่ออะไร ที่ไหน เมื่อไร

1.3.2 อธิบายให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่า จะต้องมีส่วนร่วมในระหว่างการใช้ อุปกรณ์อย่างใดบ้าง เช่น คอยสังเกต หรือฟังตรงที่สำคัญ การหาคำตอบและคำศัพท์ใหม่ ซึ่งครูบอกหรือเขียนให้ทราบล่วงหน้า

1.3.3 อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจว่า กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติหลังจากใช้สื่อการสอนประกอบการสอนแล้วจะมีอะไรอีกบ้าง

2. การใช้สื่อที่เตรียมไว้

2.1 การนำสื่อการสอนออกใช้ตามที่กำหนดในแผนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้เห็นได้
ชิน และมีกิจกรรมรวมตัวอย่างทั่วถึงกัน

2.2 ใช้สื่อการสอนให้อยู่ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 คอยสังเกตปฏิกิริยาของผู้เรียน

3. สรุปผลการใช้

3.1 อภิปรายถึงสื่อการสอนที่ได้ใช้ไปแล้ว โดยละเอียด

3.2 ตั้งคำถามสรุปเรื่องเป็นตอน ๆ ไป

3.3 อธิบายถึงสิ่งที่ผู้เรียนยังสงสัยหรือไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง

3.4 ทดสอบความเข้าใจถ้าเห็นสมควร

4. การจัดกิจกรรมต่อเนื่อง

4.1 หาวิธีการให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความเข้าใจ จากสิ่งที่ได้เรียนไปนั้น

4.2 กำหนดกิจกรรมต่อเนื่องให้ผู้เรียนทำหลังจากใช้สื่อการสอนเสร็จแล้ว เช่น
อภิปราย การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การรายงาน การตอบคำถาม การศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ

เพศศึกษาและความหมายของเพศศึกษา

คำว่าเพศศึกษา ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Sex Education ซึ่งมีนักวิชาการแพทย์และผู้
รู้ได้ให้ความหมายไว้ในหลายลักษณะที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

รูบินและไคร์เคนดัล (Rubin & Kirkendall, 1964, p. 18) ได้ให้ความหมายว่า เพศศึกษา
เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศไปผสมผสานใน
การดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบันและอนาคต และช่วยให้ผู้เรียน ได้มีความเข้าใจถึงพื้นฐานอันมี
ความสำคัญในเรื่องเพศเมื่อเขาโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่เพียงพอ ทั้งยังช่วยให้เข้าใจถึงบรรทัดฐานทางเพศ
ในสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เขาได้ปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยัง
ช่วยปลูกฝังความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนทางเพศอย่างถูกต้อง และมี
ศีลธรรมจรรยาอีกด้วย

ไคแลนเดอร์ (Kilander, 1970, p. 3) ได้กล่าวไว้ว่าเพศศึกษาเป็น โครงการที่จัดขึ้นเพื่อ
ให้ผู้เรียน ได้เตรียมพร้อมที่จะแก้ปัญหาของชีวิตซึ่งมีเรื่องเพศเป็นส่วนประกอบ ซึ่งมีตั้งแต่ปัญหา
ส่วนบุคคล ตลอดจนถึงปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับด้านร่างกาย
จิตใจ สังคมและศีลธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความสำเร็จในชีวิตครอบครัว รวมทั้งสัมพันธภาพ
ที่ดีของสมาชิกในครอบครัว

การ์เตอร์ วี กู๊ด (Good, 1973, p. 531) ให้คำจำกัดความว่า เพศศึกษาหมายถึง

1. การศึกษาที่ว่าด้วยกระบวนการต่าง ๆ ของการสืบพันธุ์
2. การศึกษาที่จัดให้บุคคล เพื่อให้เข้าใจเรื่องเพศและควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนได้

3. การศึกษาที่ว่าด้วยหลักการต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาของบุคคลและหมู่คณะอันเนื่องมาจากข้อเท็จจริงทางชีววิทยาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศของชายและหญิง

สมาคมแพทย์แห่งประเทศไทยสหรัฐอเมริกา (The American Medical Association หรือ AMA) ได้กล่าวถึงความหมายของเพศศึกษาในแถลงการณ์ของสมาคม เรื่อง การสอนเพศศึกษาให้แก่เยาวชน ไว้ที่น่าสนใจว่า “การสอนเพศศึกษา หมายถึง การสอนเพื่อช่วยสร้างเสริมชีวิตครอบครัวให้มั่นคงถาวร เพื่อให้เด็กเข้าใจและยอมรับนับถือตัวเองมากขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดี เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีต่อสังคมและเพื่อขงมาตรฐานความสามารถของการที่จะเป็นพิตามารดาผู้ซึ่งรู้จักหน้าที่ที่ดีในอนาคต โดยการสอนเพศศึกษาที่ว่านี้ จะต้องไม่หมายถึงการสอนเรื่องเทคนิคเกี่ยวกับการร่วมเพศหรือความผิดปกติทางเพศใด ๆ ทั้งสิ้น” (AMA cited in Willgoose, 1972, p. 230)

นายแพทย์เสนอ อินทรสุขศรี (2517, หน้า 272-273) ได้ให้คำจำกัดความของเพศศึกษาไว้ว่า เพศศึกษาหมายถึง การศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

- ธรรมชาติของชีวิตนับแต่เกิดจนสิ้นชีวิต
- ความรักที่คนเราพึงมีต่อกัน
- วิธีการคบหาสมาคมระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศ
- ขนบธรรมเนียม ประเพณี และมารยาทของสังคม
- ชีวิตครอบครัวอันประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูก
- จิตวิทยาแห่งเพศตนและเพศตรงข้าม
- การสร้างฐานะที่มั่นคง เพื่อเตรียมสร้างครอบครัวใหม่ให้เป็นครอบครัวของตนเอง
- การเลือกคู่ครองที่ถูกต้องเหมาะสม
- การปฏิบัติตนและการทำให้ชีวิตสมรสเป็นสุข
- การเลี้ยงดูอบรมลูกเพื่อการเจริญเติบโต และเป็นคนดีของสังคมในอนาคต
- สภาพปกติและความผิดปกติทางเพศ
- การวางแผนครอบครัว
- การปฏิบัติตนเพื่อใช้ชีวิตในวัยสูงอายุให้เกิดความสุขในบ้านปลายของชีวิต

กัญญา รักษาติและพิมพ์พรหม มิตรวรรณกุล (2517, หน้า 6-7) ให้ความหมายว่า เพศศึกษาคือการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจถึงภาวะของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของมนุษย์ เรียนรู้

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ซึ่งมีเพศชายและเพศหญิงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพศศึกษาไม่ได้กล่าวเฉพาะกายวิภาควิทยาของระบบสืบพันธุ์ การเสริมสร้างทัศนคติ การแนะแนวในเรื่องเพศสัมพันธ์เท่านั้น แต่หมายถึงเรื่องเกี่ยวกับเพศมนุษย์ซึ่งผสมผสานอยู่ในการพัฒนาชีวิตทั้งหมดในลักษณะการกระทำเพื่อผลดีต่อสุขภาพ และเป็นที่มาของพลังสร้างสรรค์ชีวิตมนุษย์ที่สมบูรณ์ พูนสุข เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ ทุกคนจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษาดีพอสมควร จะได้สามารถวินิจฉัยและปฏิบัติการป้องกันแก้ไขเพื่อความสุขในชีวิตของตนเองและครอบครัวต่อไป

สารานุกรมอเมริกัน (The encyclopedia Americana (International Edition), 1977, p. 640) บันทึกไว้ว่า เพศศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสอนเรื่องเพศในสาขาต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนในระดับอายุที่เหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ การสืบพันธุ์ การแสดงออกทางกายและใจที่สัมพันธ์กับการตอบสนองทางเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ รวมทั้งปัญหาด้านชีวิตครอบครัว และปัญหาด้านความสัมพันธ์ของเพศชายและหญิงโดยทั่วไป

อมรรัตน์ เจริญชัย (2522, หน้า 52) ได้กล่าวถึงเพศศึกษาในทัศนะของนักคหกรรมศาสตร์ว่า นักคหกรรมศาสตร์มองเพศศึกษาในแง่ของความสัมพันธ์ ระหว่างคนทั้งสองเพศตั้งแต่เกิดจนตาย โดยคิดถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เราจึงคิดถึงเพศศึกษาว่า เป็นการศึกษาดังความต้องการทางชีววิทยาและทางสังคมของหญิงและชาย และเราจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะสนองความต้องการนี้ และทำให้เกิดความสุขในครอบครัวและสังคม

โอภาส ธรรมวานิช (2522, หน้า 52) ได้ให้ความหมายของ “เพศศึกษา” ไว้ว่า เพศศึกษา คือวิทยาการแขนงหนึ่งที่มนุษย์พึงรู้ เพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ เข้าใจถึงหน้าที่ต่าง ๆ ของอวัยวะ หรือส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจ ความรู้สึกลึกซึ้ง อารมณ์ อันเกี่ยวข้องกับเพศ ทั้งช่วยให้การครองชีวิตเป็นไปอย่างมีความสุข ช่วยให้อัปเดตปฏิบัติตัวไม่เป็นการฝืนธรรมชาติ และไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ตนเอง ช่วยให้อัปเดตระงับอารมณ์ รู้จักหลีกเลี่ยงมิให้เกิดอารมณ์อันไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากเรื่องเพศ นอกจากนี้ยังช่วยให้รู้จักเลือกคู่ครองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งยังช่วยให้เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูที่ดีได้

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์, สุรีย์ กาญจนวงศ์ และจารุณี นະวิโรจน์ (2524, หน้า 3-4) มีแนวคิด ว่า “เพศศึกษา” หมายถึง กระบวนการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงความแตกต่างทางด้านกลไก ของการทำงาน การเปลี่ยนแปลง ความต้องการ ผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลง และความต้องการ ของทั้งสองเพศในทุก ๆ ด้าน เช่น ทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สุขภาพจิต สถานภาพและบทบาท ทางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และการเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการปรับตัว วางแผน

ชีวิต และการตัดสินใจปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศและเพศเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะมีผลทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมและชีวิตครอบครัว

นายแพทย์สุพร เกศสว่าง (2526, หน้า 13) ได้อ้างถึงรายงานขององค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งให้ความหมายของเพศศึกษาไว้ว่า เป็นการสอนให้เกิดความเข้าใจถึงกายวิภาค สรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และจรรยาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งเน้นถึงความรับผิดชอบและเจตคติที่เกี่ยวกับเรื่องเพศที่เหมาะสมกับสังคมและประเพณีอันดีงาม

วทันย์ วาสิตะสิน (2526, หน้า 164) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาว่า หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ซึ่งมีส่วนประกอบหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับสรีระร่างกายทั้งของชายและหญิง การเปลี่ยนแปลงของร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น โดยเฉพาะระบบอวัยวะสืบพันธุ์ (Human Sexual System) การมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลา เช่น การเข้าสู่ภาวะการสมรส เพศศึกษาจะช่วยให้คู่สมรสสามารถปรับตัวในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ (Sexual Act) ได้อย่างเหมาะสม การตั้งครรภ์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดี รวมทั้งการมีทัศนคติที่ดีต่อเพศตรงข้าม การรู้จักให้เกียรติกัน การมีความรับผิดชอบต่อเพศตรงข้าม โดยเฉพาะเพศชายต่อเพศหญิง ทั้งหมดนี้ก็เพื่อให้บุคคลแต่ละคนมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมที่ดีในเรื่องเพศ ไม่สร้างปัญหาให้แก่ครอบครัวและสังคม และการสอนเพศศึกษานี้ก็สามารถหยิบยกคอนไดคอนหนึ่งของเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยของบุคคลแต่ละคนได้เช่นกัน

สุชาติ โสมประยูร (2525, หน้า 158) กล่าวถึงเพศศึกษาไว้ว่า เป็นการสอนหรือให้การศึกษาเรื่องความรู้ทางเพศ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติหรือความรู้สึกที่ดีในธรรมชาติทางเพศ พฤติกรรมทางเพศที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ สวัสดิภาพ และมนุษยสัมพันธ์อันดีงามระหว่างกันทั้งด้านส่วนตัวและส่วนรวม

จากความหมายของเพศศึกษาที่ผู้รู้และนักวิชาการ ได้กล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า “เพศศึกษา” คือ กระบวนการทางการศึกษาที่จะช่วยให้บุคคลมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การเจริญเติบโต โครงสร้าง และหน้าที่ของระบบสืบพันธุ์ พัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ พฤติกรรมระหว่างเพศ และมนุษยสัมพันธ์อันดีงาม อันจะทำให้บุคคลเกิดความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความเป็นระเบียบในชีวิตครอบครัวและสังคม

ความหมายของการสอนเพศศึกษา

จันทร์วิภา คิลกสัมพันธ์ (2543, หน้า 215) กล่าวถึงการสอนเพศศึกษาว่าหมายถึง การให้

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในเรื่องเพศไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเอง ครอบครัว และสังคม

ดังนั้นการสอนเพศศึกษาจึงช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้กับบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่จะนำมาสอนเพศศึกษานั้นมีขอบข่ายเนื้อหาที่กว้างขวางมาก เช่น กายวิภาคและสรีรวิทยาของระบบสืบพันธุ์ของชายและหญิง การกำเนิดชีวิต การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การวางแผนชีวิต การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับเรื่องเพศ การเลือกคู่ครอง การมีเพศสัมพันธ์เมื่อถึงเวลาอันควร การสมรส การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดี เป็นต้น ดังนั้นในการสอนเพศศึกษา จึงควรพิจารณาหอบชกเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับวัย ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลด้วย

จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษา

Schulz and Williams (1969, p. 7) ได้กล่าวไว้ว่า “ความมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการสอนเพศศึกษานั้น ก็เพื่อต้องการจะช่วยให้เด็ก ๆ รู้จักคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างถูกต้อง และรู้จักแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางเพศได้อย่างฉลาด โดยที่ตัวเด็กเองก็พอใจและสังคมก็ยอมรับ ดังนั้น ถ้าหากการสอนเพศศึกษาประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายดังกล่าว ผลลัพธ์ที่ได้นั้นจึงไม่เพียงพอจะอยู่แค่ส่วนบุคคลเท่านั้น ส่วนรวมหรือสังคมก็จะพลอยได้รับผลดีตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมทางเพศ (Sex Behavior) นั้นเป็นที่เชื่อและยอมรับกันทั่วไปว่า เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพและสัมพันธภาพ” ดังนั้นความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนจึงสมควรจะแยกกล่าวได้ เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษาในทัศนะของครู ได้แก่

1.1 เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติหรือค่านิยม และแนวความคิดที่ต้งามต่อเรื่องเพศให้แก่เด็กซึ่งจะเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการตัดสินใจได้อย่างฉลาด

1.2 เพื่อเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยและความประพฤติทางเพศ รวมทั้งความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการกระทำต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม

1.3 เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกระบวนการทางด้านกายวิภาค สรีรวิทยา สภาพของจิตใจ วุฒิภาวะทางอารมณ์ ลักษณะทางสุขวิทยา และบทบาทของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและชีวิตครอบครัว

1.4 เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและรู้จักใช้คำศัพท์หรือประมวลคำที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ และสามารถจะนำไปใช้สื่อความหมายกับผู้อื่น ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.5 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในผลที่สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตน และการแสดงความประพฤติหรือพฤติกรรมทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลว่า อาจเกิดผลลัพธ์ต่อบุคคลและสังคมได้ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี

1.6 เพื่อช่วยแก้ไขความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งแนวความคิดหรืออิทธิพลอื่น ๆ ที่อาจจะนำมาซึ่งความวิตกกังวลใจและปมด้อยต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป

1.7 เพื่อช่วยสร้างเสริมความสมบูรณ์ของจิตใจและอารมณ์ทางเพศของนักเรียน ให้เจริญงอกงาม และพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยมุ่งที่บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะช่วยให้เด็กเป็นสมาชิกที่พึงปรารถนายิ่งขึ้นของครอบครัว และเป็นบิดามารดาที่ดีในอนาคต

จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษาในทรรศนะของครูเกือบทั้งหมดที่ได้กล่าวมา มีความโน้มเอียงไปในทางการสร้างเสริมคุณภาพและคุณธรรมให้แก่เด็ก โดยเน้นถึงการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุและการป้องกันไว้ก่อนล่วงหน้า มากกว่าการที่จะต้องมาแก้ไขปัญหาในภายหลัง (ปลายเหตุ)

2. จุดมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษาในทัศนะของบุคคลทั่วไป

2.1 เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมทางเพศ เช่น คดีข่มขืน กระทำชำเรา การฉ้อคร่ำอนาจาร และคดีอื่นเนื่องมาจากความผิดปกติทางเพศอื่น ๆ

2.2 เพื่อลดปัญหาโสเภณี การค้าประเวณี การปล่อยตัวปล่อยใจให้เป็นสาธารณะหรือการสำส่อนทางเพศ

2.3 เพื่อลดปัญหาการมีโรคและโรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ รวมทั้งความผิดปกติทางเพศต่าง ๆ

2.4 เพื่อลดปัญหาการได้เสียการก่อนแต่งงาน การหนีตามกัน การท้องก่อนแต่งงาน การทำแท้ง หรือการรีดลูก และปัญหาถูกไม่มีพ่อ

2.5 เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งกันภายในครอบครัว การหึงหวง การแยกกันอยู่ บ้านแตกสาแหรกขาด (Broken Home) การมีขู้ การมีภรรยาไม่ชอบ และปัญหาการหย่าร้าง

2.6 เพื่อเป็นการวางรากฐานที่ดีสำหรับชีวิตครอบครัวในอนาคต ตามขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามของชาติ

2.7 เพื่อสร้างคุณภาพของมนุษย์ให้สมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน อันจะช่วยให้นุชนมีความสุขอย่างแท้จริงและมีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบเรียบร้อย

จะเห็นได้ว่า ความมุ่งหมายของการสอนเพศศึกษาในธรรมชาติของคนทั่วไปนั้นค่อนข้างจะแตกต่างจากครู โดยความมุ่งหมายส่วนใหญ่มักจะเน้นที่การแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญหน้าอยู่ในสังคม และเป็นการแก้ที่ปลายเหตุมากกว่าที่ต้นเหตุ หรือเป็นการแก้ไขมากกว่าการป้องกันนั่นเอง

จากจุดมุ่งหมายตามทัศนะดังที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของการสอนเพศศึกษาก็เพื่อต้องการจะช่วยให้บุคคลได้รู้จักคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างถูกต้อง และรู้จักแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางเพศได้อย่างฉลาด โดยตนเองก็พึงพอใจมีความสุขและสังคมก็ยอมรับ ถ้าการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ผลประโยชน์ที่จะได้รับมิใช่บังเกิดแก่บุคคลเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่จะส่งผลไปถึงสังคมโดยรวมอีกด้วย

ความสำคัญของการสอนเพศศึกษา

เกี่ยวกับเรื่องความสำคัญของการสอนเพศศึกษา สมาคมสุขภาพในโรงเรียนแห่งประเทศไทย (The American School Health Association หรือ ASHA) ได้ยอมรับและกล่าวยืนยันว่า เพศศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งซึ่งทางโรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้แก่เด็ก โดยสมาคมได้ตีพิมพ์บทความชิ้นสำคัญเรื่อง Growth Patterns and Sex Education ซึ่งให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงการสอนหรือแผนการสอนเพศศึกษาทุกระดับชั้น ซึ่งต่อมาทางสมาคมเล็งเห็นถึงความเหมาะสมจึงได้ใช้คำว่า “Sexuality Education” แทนคำว่า “Sex Education”

นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์และคณะ (2540, หน้า 2-3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนเพศศึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหรือสามารถแยกบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเพศได้ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจแต่ละช่วงวัย เข้าใจถึงพัฒนาการของบุคคล ทั้งเพศหญิงและเพศชายในแต่ละช่วงวัย
3. ช่วยให้ผู้เรียนทราบถึงระยะเวลาที่เหมาะสมในการมีเพศสัมพันธ์ ความพร้อมทางวุฒิภาวะอารมณ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ การเตรียมตัวในการวางแผนครอบครัว
4. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการเตรียมตัวเมื่อมีคู่ครอง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม การปรับตัวเข้าหากัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในครอบครัว รวมทั้งการช่วยเหลือแบ่งเบาระหว่างกันและกัน การวางแผนครอบครัวและการวางแผนชีวิตคู่ร่วมกัน

5. ช่วยลดเลือนปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เช่น รักร่วมเพศ กามวิถถาร หรือจิตเภทต่าง ๆ เป็นต้น

6. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ รวมทั้งการใช้ชีวิตที่มีความสุข

7. สร้างความเข้าใจและความสุขในครอบครัว

8. ลดปัญหาทางเพศและปัญหาสังคม

ประโยชน์ของการสอนเพศศึกษา

การสอนเพศศึกษานับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาทั่วไปแก่เด็ก ดังนั้น เพศศึกษาจึงให้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับวิชาการศึกษาทั่วไปเหมือนกัน แต่สำหรับประโยชน์ของการสอนเพศศึกษาที่จะพึงได้รับเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะนั้นมีอยู่หลายประการด้วยกัน สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2540, หน้า 166) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญ ๆ ของการสอนเพศศึกษาไว้ได้ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศอย่างถ่องแท้
2. เพื่อให้เกิดเจตคติและค่านิยมที่ถูกต้องในเรื่องเพศ
3. เพื่อแก้ไขความเชื่อและความเข้าใจผิดในเรื่องเพศ
4. เพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยและการประพฤติปฏิบัติทางเพศที่ดีงาม รวมทั้งความสำนึกและตระหนักรับผิดชอบต่อการกระทำต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อสังคมส่วนรวม
5. เพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจและอารมณ์ทางเพศ ให้บุคคลมีพัฒนาการไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม โดยมุ่งที่การพัฒนานบุคลิกภาพและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เพื่อจะได้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
6. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตครอบครัว และสร้างจิตสำนึกที่จะสร้างครอบครัวที่มีสุขในอนาคต
7. เพื่อเป็นการป้องกันและลดปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องมาจากเรื่องเพศ
8. เพื่อป้องกันและลดปัญหาการกระทำผิดทางเพศในสังคม
9. เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งในชีวิตครอบครัว
10. เพื่อลดปัญหาการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทั้งหมด
11. เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้กับบุคคลโดยเกิดความสุขสมบูรณ์ทุกด้าน
12. เพื่อให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข

ข้อดีและข้อเสียของการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน

ชูลท์ และวิลเลียม (Shulz & William, 1969) ได้รวบรวมความคิดเห็นทั้งของฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ที่จะให้มีการสอนเพศศึกษาในสถาบันทางการศึกษาไว้ดังนี้

ข้อดี

1. ถ้าครอบครัวไม่อาจทำหน้าที่ในการสอนเพศศึกษาให้กับเด็กได้ หรือสอนสิ่งผิด ๆ ปลุกฝังเจตคติที่ไม่ถูกต้องให้กับเด็ก การที่โรงเรียนมีบทบาทในการสอนเพศศึกษาก็จะช่วยแก้ไข หรือเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กยังไม่รู้ให้กับเด็กได้
2. การให้ความรู้ทางเพศศึกษาจะช่วยลดปัญหาความคับข้องใจ ขจัดความรู้สึกผิด ความละอายต่าง ๆ ในเรื่องเพศให้กับเด็กได้ และยังเป็นการสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ให้กับเด็ก
3. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน จะช่วยป้องกันและลดปัญหาต่าง ๆ ลงได้ อาทิ การแพร่ขยายของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ปัญหาความล่าช้าทางเพศ
4. การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องเพศไปพร้อม ๆ กับเพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกัน
5. การให้ความรู้เรื่องเพศในโรงเรียน จะช่วยให้เด็กได้เจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะโดยสมบูรณ์ และเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมอีกด้วย

ข้อเสีย

1. การสอนเพศศึกษา อาจจะทำให้เด็กมีความประพฤติดีผิดทางเพศมากยิ่งขึ้นเพราะได้แนวทาง
2. การสอนเพศศึกษา ไม่อาจจะป้องกันปัญหาไม่ให้เด็กประพฤติดีผิดทางเพศได้เสมอไป
3. เรื่องเพศเป็นเรื่องส่วนตัว ที่ควรจะถูกกล่าวถึงเฉพาะภายในครอบครัวมากกว่าที่จะมากล่าวอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะ เช่น โรงเรียน
4. ครู-อาจารย์ที่สอนเพศศึกษา อาจใช้เจตคติส่วนตัวที่มีอิทธิพลต่อการสอนเพศศึกษาให้กับเด็ก

เมื่อเปรียบเทียบทั้งข้อดีข้อเสียในการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนแล้ว จะเห็นได้ว่าในฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยยังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนและเทคนิคการสอนของครูมากกว่าที่จะไม่เห็นด้วยว่าเพศศึกษาไม่ดี ดังนั้นหากโรงเรียนจะรับหน้าที่ดำเนินการให้มีการสอนเพศศึกษาแก่นักเรียน ควรจะได้คำนึงถึงคุณสมบัติของครูผู้สอนเพศศึกษาเป็นสำคัญ มิใช่มอบหมายให้ครูคนใดสอนก็ได้ การพิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนเพศศึกษาควรทำด้วยความรอบคอบ และควรยึดหลักว่าจะต้องเป็นความเต็มใจและสมัครใจของครูผู้สอน มิใช่เป็นการมอบหมายให้สอนตามหน้าที่เท่านั้น

การจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2540, หน้า 196-198) ได้เสนอข้อเสนอแนะสำหรับการจัดโปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนชั้นมัธยม โดยแยกออกได้เป็น 2 ระดับดังนี้

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เรื่องที่ควรจะสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ควรจะได้ ได้แก่ การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ การเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจในวัยรุ่น สรีรวิทยาของอวัยวะเพศและต่อมเพศ การสืบพันธุ์ของมนุษย์ สุขปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศชายและเพศหญิง ความเข้าใจในเพศตรงข้าม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศ การแต่งงานและชีวิตครอบครัว ความเชื่อและความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ ฯลฯ

การสอนเด็กให้รู้ว่เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นนั้น เพศชายจะมีการผลิต Sperm และเป็นผลทำให้เกิดฝันเปียก (Wet Dream) เพศหญิงก็จะมีการผลิต Ovum และเป็นผลทำให้เกิดระดูหรือประจำเดือน (Menstruation) ซึ่งควรเริ่มสอนมาตั้งแต่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลายแล้วนั้น แต่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ก็ควรจะต้องสอนซ้ำอีกครั้งหนึ่งและให้รายละเอียดมากขึ้น เพราะเป็นเรื่องเพศที่สำคัญ และมีประโยชน์โดยตรงต่อสุขภาพจิตของนักเรียนมาก โดยครูควรพยายามเน้นให้นักเรียนเห็นว่า สิ่งเหล่านี้เป็นธรรมชาติที่น่าภาคภูมิใจ แสดงว่าเด็กมีร่างกายแข็งแรงดี และกำลังจะเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นแล้วอย่างสมบูรณ์

ในการสอนวิชาสุขศึกษาสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครูควรจะได้เน้นเรื่องเพศดังที่กล่าวมาแล้วนี้ หลังจากการสอนบทเรียนเกี่ยวกับสุขภาพจิตและสุขภาพทางอารมณ์เสร็จสิ้นลง เพราะทั้งเรื่องสุขภาพจิตและเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (โดยเฉพาะเรื่องเพศในลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา) ครูจึงควรจัดสอนเพศศึกษาให้ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันไปจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับบริการแนะแนวและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ย่อมมีความสำคัญสำหรับเด็กในวัยรุ่นนี้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีกิจกรรมสันทนการอยู่หลายประเภทที่สามารถจะช่วยเบี่ยงเบนแรงผลักดันทางเพศหรือความรู้สึกทางอารมณ์ให้ออกมาในลักษณะที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง และสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่เป็นอย่างมาก

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การสอนเพศศึกษาในระดับชั้นนี้ ควรจะให้มีขอบเขตที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะเด็กโตขึ้นมาก จึงสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการเรียนเพศศึกษาไปใช้แก้ปัญหาชีวิตจริงได้ทันทั่วทั้งที และนักเรียนในวัยนี้เริ่มมีเพื่อนต่างเพศมากขึ้น เริ่มมีรักและบางคนก็อาจมีคู่รักหรือมีแฟนแล้ว

เมื่อเด็กอายุย่างเข้าสู่วัยหนุ่มสาวและเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนี้ เด็กได้เตรียมตัวเตรียมใจพร้อมแล้วที่จะเป็นเหมือนผู้ใหญ่ และเด็กก็คงจะเป็นได้ในอนาคตอันใกล้ ดังนั้น เด็กควรจะได้รับความรู้เรื่องเพศในด้านต่าง ๆ ให้มากพอ โดยตัวเด็กเองจะต้องยอมรับว่า เรื่องที่เรียนเหล่านั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรจะต้องรู้ เพราะมีประโยชน์มากในด้านการปฏิบัติและบางครั้งตัวเด็กเองก็อาจจะต้องทำสิ่งเหล่านั้นในขณะที่กำลังเรียนอยู่ด้วยเหมือนกัน

เรื่องเพศที่นำมาใช้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรจะเน้นถึงลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยาให้มากกว่าทางด้านชีววิทยาและสุขวิทยา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาทางเพศ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ตัวอย่างหัวข้อที่จะนำมาใช้สอนเด็กในวัยนี้ ได้แก่ การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศของบุคคลในวัยต่าง ๆ การสืบพันธุ์และความเป็นมาของชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การเลือกคู่ครอง ชีวิตสมรสการวางแผนครอบครัว กามโรคและปัญหาที่เกี่ยวข้อง การระบายหรือเบี่ยงเบนอารมณ์ทางเพศ ฯลฯ

สำหรับวิธีการที่ใช้ในการเรียนการสอนเพศศึกษาให้แก่เด็กวัยรุ่นในระดับนี้ ครูอาจจะเลือกใช้วิธีสอนหรือกิจกรรมได้ทุกอย่างที่ครูคิดว่าเหมาะสมในแต่ละบทเรียน เช่น การแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้าและรายงานต่อชั้นเรียนการอภิปรายและซักถามประเด็นปัญหาที่น่าสนใจหรือเป็นกรณีโต้แย้ง การได้วาที การฉายภาพยนตร์หรือภาพสไลด์ให้นักเรียนชม การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้นักเรียนฟัง การจัดหนังสือหรือเอกสารอื่น ๆ ที่เหมาะสมไว้ให้นักเรียนอ่าน เป็นต้น บริการแนะแนวและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ก็นับว่าจำเป็นสำหรับเด็กวัยรุ่นในระดับนี้มากเช่นเดียวกัน

หลักสูตรการสอนเรื่องเพศศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้แกนกลางตามหลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เพื่อให้สถานศึกษามีการปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยให้สถานศึกษานำสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไปพิจารณาไว้ในกระบวนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษานั้น ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ทั้งนี้ ให้พิจารณาสัดส่วนของสาระการเรียนรู้แกนกลางจากมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และธรรมชาติ / ลักษณะของแต่ละกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันซึ่งจากการแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นสาระการเรียนรู้ในลำดับต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทำให้เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับเรื่อง “เพศศึกษา” ถูกจัดอยู่ในสาระการเรียนรู้

รู้ที่ 2 ชีวิตและครอบครัว ในระดับช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ซึ่งมีรายละเอียดของสาระการเรียนรู้แกนกลาง ดังนี้

1. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ขอมรับและสามารถปรับตัวการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ
2. เข้าใจในคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น
3. เข้าใจเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ และวิธีปฏิบัติตนเพื่อให้มีสุขภาพดี
4. มีทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ คัดสนใจและแก้ไขปัญหาวิตถ์ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
5. รู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงต่อการติด โรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจกับปัญหาที่ตามมา

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางเพศ
2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและพัฒนาการทางเพศ
3. อารมณ์เพศ และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ
4. ความสำคัญของเพื่อน และการคบเพื่อน
5. ความเสมอภาคทางเพศ และการวางตัวต่อเพศตรงข้าม
6. วิธีการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น
7. อนามัยเจริญพันธุ์
8. วิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยทางเพศ
9. ทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
10. ทักษะการคัดสนใจและแก้ไขปัญหาวิตถ์ด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
11. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติด โรคทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์
12. ปัญหาและผลกระทบจากโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

13. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน และหลีกเลี่ยงจากโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รู้ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางเพศ

2. รู้วิธีปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และพัฒนาการทางเพศ

3. เห็นความสำคัญของเพื่อน และการคบเพื่อน

4. รู้วิธีผูกมิตร และมีทักษะในการผูกมิตร

5. รู้ความหมายและองค์ประกอบของอนามัยเจริญพันธุ์

6. รู้วิธีดูแลอนามัยทางเพศของวัยรุ่น

7. มีทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

8. รู้และเข้าใจพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

9. วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากโรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

10. ป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์

สาระการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางเพศ

2. ปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ

พัฒนาการทางเพศ

3. ความสำคัญของเพื่อน และการคบเพื่อน

4. วิธีผูกมิตร และทักษะในการผูกมิตร

5. ความหมายและองค์ประกอบของอนามัยเจริญพันธุ์

6. วิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยทางเพศของวัยรุ่นในเรื่อง

- สิว

- กลิ่นตัว

- ประจำเดือน

- ฯลฯ

7. ทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

8. การสัมผัสการโอบกอด การจูบ

9. การอยู่ในที่รโหฐานสองต่อสอง

10. การถูกชักชวนคู่อริที่ชั่วร้ายทางเพศ
11. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์
12. ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์
13. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศ

สัมพันธ์ และ โรคเอดส์

2. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ขอมรับและสามารถปรับตัวการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ
2. เข้าใจในคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น
3. เข้าใจเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ และวิธีปฏิบัติตนเพื่อให้มีสุขภาพดี
4. มีทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
5. รู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงต่อการติด โรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจกับปัญหาที่ตามมา

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางเพศ
2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและพัฒนาการทางเพศ
3. อารมณ์เพศ และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ
4. ความสำคัญของเพื่อน และการคบเพื่อน
5. ความเสมอภาคทางเพศ และการวางตัวต่อเพศตรงข้าม
6. วิธีการสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น
7. อนามัยเจริญพันธุ์
8. วิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพอนามัยทางเพศ
9. ทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
10. ทักษะการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
11. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติด โรคทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่

พึงประสงค์

12. ปัญหาและผลกระทบจากโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

13. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน และหลีกเลี่ยงจากโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. รับรู้การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศของตนเองและสามารถปรับตัวได้

2. ตระหนักในคุณค่าของความเสมอภาคทางเพศ

3. รู้และเข้าใจการวางตัวต่อเพศเดียวกัน และเพศตรงข้าม ได้อย่างเหมาะสม

4. วิเคราะห์องค์ประกอบของอนามัยเจริญพันธุ์ที่มีผลต่อสุขภาพ

5. มีทักษะการตัดสินใจเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์

6. รู้วิธีป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยงพล้ำ หรือเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

7. รู้และเข้าใจพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

8. วิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

9. หลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

สาระการเรียนรู้

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ

2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ

3. ความเสมอภาคทางเพศ

4. การวางตัวต่อเพศเดียวกัน และเพศตรงข้าม

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบของอนามัยเจริญพันธุ์ที่มีผลต่อสุขภาพ

6. ทักษะการตัดสินใจเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์

7. วิธีป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยงพล้ำ หรือเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์

8. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

9. ปัญหาและผลกระทบจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

10. การหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

3. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. ขอมรับและสามารถปรับตัวการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ

2. เข้าใจในคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

3. เข้าใจเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ และวิธีปฏิบัติตนเพื่อให้มีสุขภาพดี

4. มีทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ คัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

5. รู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจกับปัญหาที่ตามมา

สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

1. การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางเพศ

2. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและพัฒนาการทาง

เพศ

3. อารมณ์เพศ และการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ

4. ความสำคัญของเพื่อน และการคบเพื่อน

5. ความเสมอภาคทางเพศ และการวางตัวต่อเพศตรงข้าม

6. วิธีการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

7. อนามัยเจริญพันธุ์

8. วิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขอนามัยทางเพศ

9. ทักษะในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

10. ทักษะการคัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม

11. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ เอดส์ และการตั้งครรภ์ที่ไม่

พึงประสงค์

12. ปัญหาและผลกระทบจากโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์ไม่

พึงประสงค์

13. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน และหลีกเลี่ยงจากโรคทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. จัดการกับอารมณ์ทางเพศได้เหมาะสม

2. รู้วิธีการสร้างและ รักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

3. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมกับวัยของตน
 4. มีทักษะการเตือนเพื่อนและผู้ใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
 5. รู้แนวทางป้องกันตนเองมิให้ตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
 6. รู้แนวทางป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
 7. ตระหนักในปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด
 8. เลือกวิธีปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิดได้อย่างเหมาะสม
- สาระการเรียนรู้

1. อนามัยเพศและการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ
2. วิธีการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น
3. การปฏิบัติตนเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น
4. ทักษะการเตือนเพื่อนและผู้ใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
5. แนวทางป้องกันตนเองมิให้ตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
6. แนวทางป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์
7. ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด
8. การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คาดคิด

หลักการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2540, หน้า 185) กล่าวว่า ในการสอนเพศศึกษาควรจะใช้วิธีสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับการสอนวิชาอื่น ๆ แต่เนื่องจากว่าความรู้เรื่องเพศ (Sex Information) ข้อมมีย่อยหลายลักษณะที่แตกต่างไปจากความรู้ทางด้านอื่น ด้วยเหตุเหล่านี้วิธีสอนอาจนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดในเรื่องความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของโปรแกรมการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ดังนั้น จึงมีข้อควรคำนึงหรือข้อควรระวังในเรื่องกิจกรรมการสอนและการเรียนเพศศึกษาเพิ่มเติมขึ้นอีกบ้างตามสมควร ดังนี้

1. ก่อนจะเริ่มค้นบทเรียนเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ควรจะรอให้ครูและนักเรียนมีความคุ้นเคยกันดีเสียก่อนเพื่อช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนได้ศึกษาและเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น เช่น อาจรอไว้เริ่มสอนภาคปลาย เป็นต้น โดยเปิดโอกาสให้ครูได้สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองเพื่อให้เด็กรู้สึกว่าคุณมีความสามารถและมีความกล้าพอที่จะซักถามปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างเสรี จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนตามความสนใจและตรงตามความต้องการมากขึ้น
2. ในการจัดกิจกรรมการสอนและการเรียนนั้น ควรจะแสวงหากิจกรรมหรือวิธีการที่ช่วยสร้างทัศนคติความเข้าใจอันดี และมีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนมี

ความรับผิดชอบและรู้จักเลือกหรือตัดสินใจได้อย่างฉลาด รวมทั้งรู้จักควบคุมหรือเหนี่ยวรั้งจิตใจ และไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ โดยกิจกรรมหรือวิธีการนั้น ๆ จะต้องไม่มุ่งไปที่การส่งเสริมความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

3. ควรใช้กล่องคำถาม (Question-box) บ้างในโอกาสอันควร โดยให้นักเรียนเขียนคำถามในเศษกระดาษแล้วใส่ลงไปในกล่องที่จัดไว้ คำถามที่นักเรียนเขียนไม่ควรจะให้เขียนชื่อลงไปด้วย (ถ้าหากนักเรียนประสงค์เช่นนั้น) เวลาตอบครูก็ควรจะตอบอย่างตรงไปตรงมา และไม่ควรจะอ้างถึงเจ้าของคำถาม กล่าวคือ พยายามตอบให้เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป คำถามหรือปัญหาส่วนตัวของนักเรียนบางคนอาจไม่เหมาะสมที่ครูจะตอบให้ทราบภายในห้องเรียนก็ได้ ทั้งนี้ควรจะอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน ถ้ามีปัญหาเช่นนี้ ครูควรจะใช้วิธีพบปะสนทนาหรือพูดคุยกับนักเรียนเป็นรายบุคคลจะเหมาะสมกว่า (การใช้กล่องคำถามนี้มีนักเรียนใช้ใน โอกาสที่เชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักเรียนฟัง)

4. การอภิปรายถึงเรื่องเพศในห้องเรียน ควรจะเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ปราศจากอารมณ์ และไม่ควรแสดงความกระดากอาย สำหรับครูนั้นควรจะพูดถึงเรื่องเพศให้เหมือนกับการพูดหรืออธิบายในการสอนวิชาอื่น ๆ และครูไม่ควรนำเอาเรื่องส่วนตัวทั้งของครูและของเด็กมาเปิดเผย

5. การให้นักเรียนอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องเพศ บางครั้งก็มีประโยชน์มากเหมือนกัน แต่ครูควรจะเป็นผู้แนะนำว่าหนังสือเล่มใดควรอ่านและหนังสือเล่มใดไม่ควรอ่าน นอกจากนี้การให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือวารสารหรือเอกสารต่าง ๆ ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนพร้อมที่จะอภิปรายปัญหาในห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

6. ถ้าเป็นโรงเรียนสหศึกษา การสอนเพศศึกษาโดยทั่วไปควรจะจัดสอนรวมกันทั้งเพศชายและเพศหญิงนอกจากบางบทเรียนก็จำเป็นต้องแยกเพศสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการอภิปรายเรื่องเฉพาะเพศในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพราะจะทำให้การอภิปรายในเรื่องนั้น ๆ ตรงไปตรงมา เป็นเรื่องธรรมดา และรู้สึกสนุกสนานถ้าไม่มีเพศตรงข้ามเข้ามาอยู่ด้วย

7. บทเรียนที่ใช้สอนควรจะเลือกให้ตรงตามความสนใจความต้องการของเด็ก และปัญหาทางเพศตามลักษณะการเจริญเติบโตและพัฒนาการ โดยมุ่งตรงไปยังปัญหาของนักเรียน และให้นักเรียนช่วยกันแก้ไขปัญหาเหล่านั้น แล้วช่วยกันสรุปเอาเอง ครูเป็นแค่เพียงผู้คอยแนะนำ

8. ครูควรจัดเตรียมหาคำศัพท์หรือประมวลคำทางด้านวิทยาศาสตร์ทางเพศรวมทั้งคำสุภาพต่าง ๆ ที่จะใช้อธิบายเรื่องอวัยวะเพศหรือพฤติกรรมทางเพศไว้ให้เพียงพอ เมื่อนักเรียนฟังแล้วจะได้ไม่เกิดอารมณ์หรือมีทัศนคติไปในทางที่ไม่ดี

9. การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน นับว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องเพศได้มากอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ก็ควรจะเป็นชนิดเดียวกันกับอุปกรณ์การสอนที่ใช้ในการสอนวิชาอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ดี มีข้อควรระวังในเรื่องความสะอาดและความเป็นส่วนตัว เช่น ครูไม่ควรชี้ส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย ซึ่งเป็นอวัยวะเพศของครูหรือของนักเรียนเพื่อใช้ประกอบการสอนเพศศึกษาเป็นอันขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียนที่จัดสอนแบบสหศึกษา

10. การประเมินผลตามจุดประสงค์ของแต่ละบทเรียน เป็นสิ่งสำคัญมากของการเรียนการสอนเพศศึกษาในการประเมินผลครูควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธี และจะต้องวัดพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ การวัดความรู้นั้น โดยทั่วไปทำได้ง่ายกว่าการวัดทัศนคติและการปฏิบัติ (ตามปกติ การวัดความรู้เรื่องเพศทางด้านชีววิทยาและสุขวิทยา จะทำได้ง่ายกว่าการวัดความรู้เรื่องเพศทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา)

วิธีหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร (2525, หน้า 187) ได้เสนอวิธีสอนหรือกิจกรรมในการสอนบทเรียนเพศศึกษาให้แก่เด็ก ครูอาจนำเอาวิธีสอนหรือกิจกรรมที่ใช้ในการสอนวิชาต่าง ๆ มาดัดแปลงให้เหมาะสม เพื่อใช้ในการสอนบทเรียนเพศศึกษาได้ ตัวอย่างวิธีสอนหรือกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่

1. การบรรยาย (Lecture)
2. การอภิปราย (Discussion)
3. การรายงาน (Report)
 - 3.1 การรายงานรายบุคคล (Individual Report)
 - 3.2 การรายงานหมู่ (Group Report)
4. การสำรวจ (Survey)
5. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip)
6. การเชิญวิทยากร (Guest Speaker)
7. การจัดโครงการริเริ่มและสร้างสรรค์ (Initiative and Creative Project)
8. การสาธิต (Demonstration)
9. การค้นคว้าทดลอง (Experimentation)
10. การเล่าเรื่อง (Storytelling)
11. การแสดงละครหรือบทบาทสมมติ (Dramatic Skit หรือ Sociodrama หรือ Role-Playing)
12. การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation)

13. การระดมสมอง (Brain Storming)
14. การโต้แย้ง (Debate)
15. การเล่นเกมการศึกษา (Educational Games)
16. การใช้ภาพยนตร์ ภาพสไลด์และฟิล์มสตริป (Movies, Slides and Filmstrips)
17. การใช้เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และวีดิทัศน์ (Tape Recorder, Raio, T.V. and VDO)
18. การจัดนิทรรศการ (Exhibition) ฯลฯ

สื่อและอุปกรณ์การสอนเพศศึกษา

สุชาติ โสมประยูร (2525, หน้า 187-188) กล่าวว่า ในการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน บทเรียนเพศศึกษาก็เช่นเดียวกัน ชนิดของอุปกรณ์ที่ใช้สอนอาจจะเป็นชนิดเดียวกันกับอุปกรณ์ที่ใช้สอนวิชาต่าง ๆ ได้ โดยครูจำเป็นต้องคัดแปลงลักษณะหรือรายละเอียดให้เหมาะสมกับบทเรียนเพศศึกษาบ้าง ชนิดของอุปกรณ์เหล่านี้ ได้แก่ ตำราและหนังสือประกอบการเรียน (Text and Reference Book)

1. จุลสารและใบปลิว (Pamphlet and Leaflet)
2. หนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร (Newspaper, Periodical and Magazine)
3. ภาพโฆษณา (Poster)
4. ภาพพลิก (Flip Chart)
5. ภาพสเก็ตช์ (Sketch)
6. ภาพชุด (Picture set)
7. ภาพกล (Mobile)
8. ภาพถ่าย (Photograph)
9. แผนภูมิ (Chart)
10. กราฟ (Graph)
11. การ์ตูน (Cartoon)
12. สมุดภาพ (Scrapbook)
13. ของจริง (Real Object)
14. ของตัวอย่าง (Sample)
15. หุ่นจำลอง (Model)
16. วิทยากร (Resource Person หรือ Guest Speaker)

17. นิทาน (Tale)

18. เพลง (Song)

19. เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และวิดีโอ (Tape Recorder, Radio, T.V. and VDO)

20. ภาพยนตร์ ภาพสไลด์และฟิล์มสตริป (Movies, Slides and Filmstrips)

21. ฟิล์มเอกซเรย์ (X-Ray Film)

22. กระดานชอล์ก (Chalk Board)

23. กระดานนิเทศ (Bulletin Board)

24. กระดานผ้าสำลี (Fllannel Board)

25. มุมสุขภาพ (Health Board)

26. เครื่องฉายภาพ (Projector) ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีสื่อภาพยนตร์ ซึ่งมีภาพยนตร์ที่ครูอาจารย์สามารถนำมาฉายประกอบการสอนบทเรียนเพศศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษาได้ตามความเหมาะสม โดยอาจติดต่อขอขยืมมากแหล่งภาพยนตร์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ภาพยนตร์จากสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย เรื่อง

1.1 Happy Family (การ์ตูน) (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 10 นาที)

1.2 A Family Question (เสียงภาษาไทย สัทธิรรมชาติ 25 นาที)

1.3 The Choice is Yours (เสียงภาษาไทย สัทธิรรมชาติ 22 นาที)

1.4 Techniques of Contraception (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 30 นาที)

1.5 Threat on a Promise (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 17 นาที)

1.6 A Future of Us all (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 25 นาที)

1.7 Human Reproduction (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 22 นาที)

2. ภาพยนตร์จากกองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง

2.1 Birth Control: How (เสียงภาษาอังกฤษ สีขาว-ดำ 32 นาที)

2.2 Dance Little Children (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 22 นาที)

2.3 The Innocent Party (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 22 นาที)

3. ภาพยนตร์จากกองกามโรค กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข เรื่อง

3.1 A Practical View of Syphilis (เสียงภาษาอังกฤษ สัทธิรรมชาติ 25 นาที)

3.2 Identification of Early Syphilis (เสียงภาษาไทย สัทธิรรมชาติ 25 นาที)

3.3 หลีกไม่พ้น (ไม่มีเสียง สีขาว-ดำ 7 นาที)

3.4 ตรวจสอบเลือกของท่านเสียเถิด (ไม่มีเสียง สีขาว-ดำ 1 นาที)

4. ภาพยนตร์จากงานสุขศึกษา สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

4.1 A Family Question (เด็กชายสันติ) (เสียงภาษาไทย สัทธิธรรมชาติ 25 นาที)

4.2 A Great Problem (เสียงภาษาอังกฤษ สีขาว-ดำ 7 นาที)

4.3 Family Planning (การ์ตูน) (เสียงภาษาไทย สัทธิธรรมชาติ 10 นาที)

4.4 แล้วแต่ท่านจะเลือก (ทางเลือก) (เสียงภาษาไทย สัทธิธรรมชาติ 18 นาที)

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก (เขตการศึกษา 12) นั้นเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 12 (2545, หน้า 10) มีรายละเอียดดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก มีโรงเรียนในสังกัดกระจายอยู่ตามพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี นครนายก และสระแก้ว มีจำนวน 178 โรงเรียน

จังหวัดชลบุรี	มีโรงเรียน	33	โรงเรียน
จังหวัดฉะเชิงเทรา	มีโรงเรียน	31	โรงเรียน
จังหวัดระยอง	มีโรงเรียน	19	โรงเรียน
จังหวัดจันทบุรี	มีโรงเรียน	23	โรงเรียน
จังหวัดตราด	มีโรงเรียน	15	โรงเรียน
จังหวัดปราจีนบุรี	มีโรงเรียน	25	โรงเรียน
จังหวัดนครนายก	มีโรงเรียน	11	โรงเรียน
จังหวัดสระแก้ว	มีโรงเรียน	21	โรงเรียน
รวมทั้งสิ้น	มีโรงเรียน	178	โรงเรียน

2. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคตะวันออก (เขตการศึกษา 12) มีนักเรียนในความรับผิดชอบ ทั้งหมด 166,404 คน และมีครูอาจารย์ 8,055 คน (สำนักงานเขตการศึกษา 12, 2545)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน

นฤมล บุญยาชน (2523, หน้า 96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูนครปฐม” เพื่อศึกษาการใช้และผลของการใช้สื่อการสอน ปัญหาในการใช้สื่อการสอน

และความต้องการด้านบริการของอาจารย์วิทยาลัยครูนครปฐม เพื่อสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของอาจารย์วิทยาลัยครูนครปฐมเกี่ยวกับความสำคัญของการใช้สื่อการสอนที่มีต่อการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนเป็นครั้งคราว และไม่มีสื่อชนิดใดที่ใช้ในระดับมากที่สุดที่ใช้ในระดับปานกลางได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ กระดานดำ รูปภาพ ภาพถ่าย การสาธิต ของจริง ตัวอย่าง ขอลัทธิ การทดลอง นิทรรศการ แผนภาพ สไลด์ ภาพจากหนังสือ ส่วนสื่อที่ใช้น้อยที่สุดได้แก่ กระดานแม่เหล็ก เครื่องบันทึกภาพ โทรทัศน์วงจรปิด โทรทัศน์และไดออรามา

2. ในขณะที่อาจารย์ใช้สื่อการสอน นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตั้งใจเรียนมากขึ้นและคิดว่าจำเป็นวิธีการใช้สื่อของอาจารย์ไปใช้บ้าง นอกจากนั้นนักศึกษายังเห็นว่าอาจารย์ผู้ใช้สื่อการสอนเป็นประจำเป็นผู้สอนที่ตั้งใจจริง เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน และเป็นบุคคลที่ควรแก่การนำไปเป็นแบบอย่าง

3. ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ที่อยู่ในอันดับสูงสุด คือ การขาด งบประมาณ อันเป็นปัญหาด้านการเตรียมและการจัดหาสื่อ ปัญหารองลงมาเป็นปัญหาด้านคุณภาพและปริมาณของสื่อ คือ สื่อมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ

4. ความต้องการด้านบริการเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนที่มีมากที่สุด คือ เอกสารหรือหนังสือเวียนที่แจ้งให้ทราบถึงสื่อการสอนที่มีเพิ่มขึ้น ความต้องการที่อยู่ในอันดับสุดท้าย คือ การล้มเลิก การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัย

5. อาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อสื่อการสอน และเห็นว่าการใช้สื่อการสอนในสถาบันการผลิตครูมีความสำคัญยิ่ง จะเป็นแบบอย่างในการใช้สื่อการสอน และช่วยให้นักเรียนที่จะสำเร็จออกไปทำการสอนในอนาคตเกิดความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับสื่อ และอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในอนาคต

วิภาพร เหลืองวิริยะแสง (2525, หน้า 113-114) ศึกษาการใช้สื่อการสอนของคณาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนมาใช้เอง โดยใช้เวลาความรู้คิดค้น ค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นส่วนมาก

2. อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนแบบบรรยาย รองลงมาคือ แบบปฏิบัติการ

3. สื่อการสอนที่มีความต้องการในการใช้และมีการใช้มากที่สุด คือ กระดานขาว รองลงมาคือ เอกสาร ตำรา เครื่องขยายเสียง แผ่นเสียง และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

วัลลภ ภูโชติ (2527, หน้า ง-ฉ) ได้ศึกษาและวิจัยเรื่อง “สภาพการและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีบุคลากรและสถานที่ทำงานด้านสื่อการสอนโดยเฉพาะ ในขณะที่โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดเล็ก และที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรและสถานที่ทำงานด้านสื่อการสอนโดยเฉพาะ
2. สำหรับสื่อการสอนที่ใช้อยู่เป็นประจำของครู โรงเรียนผู้นำขนาดใหญ่และขนาดเล็ก คือ กระดานขอลูก และสื่อการสอนที่ครู โรงเรียนผู้นำขนาดกลางใช้อยู่เป็นประจำ คือ ตำราเรียน ส่วนครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ใช้กระดานขอลูกและตำราเรียน
3. สำหรับเหตุผลในการใช้สื่อการสอนของครู โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ คิดว่าสื่อช่วยให้การสอนสมบูรณ์ขึ้น ส่วนเหตุผลของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก และที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) คือ สื่อการสอนช่วยให้การอธิบายเนื้อหาของบทเรียนทำได้ง่ายขึ้น
4. สำหรับความต้องการในการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุนั้น ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีความต้องการในการใช้หนังสืออ่านประกอบมากที่สุด ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดกลางมีความต้องการใช้หนังสือแบบเรียนมากที่สุด และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีความต้องการใช้หนังสืออ่านประกอบและภาพถ่ายมากที่สุด ส่วนครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) มีความต้องการในการใช้หนังสืออ่านประกอบ และหนังสือแบบเรียนมากที่สุด
5. สำหรับสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ที่ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาทั้งหมดต้องการใช้มากที่สุด คือ เครื่องอัดสำเนา (โรเนียว) และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ยังต้องการใช้เครื่องขยายเสียงมากที่สุดอีกด้วย
6. สำหรับสื่อการสอนประเภทวิธีการที่ต้องการใช้มากที่สุดของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ คือ การค้นคว้าจากห้องสมุด สำหรับครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดกลาง คือ การสาธิต และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) คือ การทดลอง
7. สำหรับความต้องการด้านบริการ ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ต้องการให้มีศูนย์สื่อการสอนโดยเฉพาะมากที่สุด แต่ครูโรงเรียนผู้นำการใช้

หลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาขนาดกลาง ขนาดเล็ก และที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ต้องการมีวัสดุอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อการสอนมากที่สุด

รวิชัย โกลเลียง (2537, หน้า 15-20) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง” ซึ่งผลการวิจัยได้กล่าวถึง ปัญหาการให้บริการและการผลิตสื่อการสอน งานที่ให้บริการ งานผลิตสื่อการสอนและปัญหาการให้บริการ ดังนี้

1. ปัญหาการบริการสื่อการสอน สภาพห้องเรียนไม่เหมาะกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอ มีม้วนวีดิทัศน์ให้บริการแต่ไม่มีเครื่องเล่นให้ดูไว้สำหรับบริการ การบริการสื่อการสอนไม่มีเจ้าหน้าที่คอยให้อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์เนื่องจากมีสถานที่จำกัด

2. ปัญหาการให้บริการและการผลิตสื่อการสอน พบว่างบประมาณในส่วนนี้ค่อนข้างน้อย เพราะมองข้ามความสำคัญในปัญหาส่วนนี้ ขาดอุปกรณ์ด้านวิดิทัศน์ที่ใช้ในการตัดต่อภาพ และบันทึกเสียง บุคลากร ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้อุปกรณ์ อุปกรณ์ไม่พร้อมมี หรือไม่ครบตาม ขบวนการผลิต ส่วนมากได้ของมาตามราคามาตรฐานครุภัณฑ์ ผู้ใช้บริการส่วนมากใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะและสไลด์เป็นอันดับรองลงมา มีปัญหาการจงใช้อุปกรณ์ไม่เป็นไปตามลำดับ

สถาพร ทศน์วงศ์ (2528, หน้า 62-65) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อการสอนของคณาจารย์ผู้สอนสาขาวิทยาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและมีสื่อประกอบการสอน
2. สื่อการสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ก็คือ เอกสารคำรา รองลงมาคือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพประกอบ เครื่องฉายสไลด์ และการทดลองหรือปฏิบัติการ

3. เหตุผลอันดับแรกที่อาจารย์ใช้สื่อการสอนเพราะเห็นว่าช่วยประหยัดเวลาในการเรียนการสอน รองลงมาคือเห็นว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ส่วนสาเหตุที่ไม่ใช้เพราะสื่อการสอนไม่เพียงพอ ลำบากในการจัดหา รองลงมาคือสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมต่อการใช้สื่อการสอนบางชนิด

สมสมัย พลอินดา (2520, หน้า 34-36) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอน และศึกษาหาความรู้ในเรื่องของสื่อการสอนด้วยตนเอง และรองลงมาคือ หาความรู้และประสบการณ์ทางสื่อการสอนโดยการสังเกตการณ์ การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ท่านอื่น ๆ และฝึกการใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง

ชูชาติ แสงประทีปทอง (2530, หน้า ๑-๓) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับ “ปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอนในประเทศไทย” สรุปผลได้ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน และมีความคิดเห็นว่าควรมีหน่วยกลางในการให้บริการสื่อการสอนโดยตรงเพื่อช่วยประสานงานและช่วยผลิต

2. สื่อการสอนที่ใช้มาก ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ กระดานขอลูก และสื่อการสอนที่ใช้น้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุดเรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ไลออรามา แผ่นเสียง ฟิล์มรูป

3. สื่อการสอนที่อาจารย์ในระดับต่าง ๆ ต้องการนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ในขณะที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงความต้องการส่วนใหญ่เสนอให้ขยายขอบเขตการให้บริการ การประชาสัมพันธ์ เนื้อหา สาขาวิชาและชนิดของสื่อเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ชูชาติ แสงประทีปทอง (2530, หน้า 86-87) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ใช้เกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการสอน และการเตรียมสื่อก่อนนำไปใช้สอนจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ วางแผนการใช้ไว้ล่วงหน้า เลือกสื่อที่มีเนื้อหาที่ถูกต้อง และเลือกสื่อการสอนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน

2. วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ที่อาจารย์ใช้สื่อการสอน คือ ใช้เพื่ออธิบายเนื้อหาของบทเรียน รองลงมาคือใช้เสริมสร้างทัศนคติของผู้เรียน แต่ในบางครั้งก็ไม่ใช้สื่อการสอนเนื่องจากหาสื่อที่ต้องการไม่ได้

3. อาจารย์ใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ และสื่อที่ใช้รองลงมาคือ กระดานไวท์บอร์ด เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร และปากกาสี

4. อาจารย์ทุกคณะ ได้ใช้สื่อการสอนจากคณะหรือจากภาควิชาของตนเองมากกว่า รองลงมาคือ เป็นสื่อส่วนตัวที่นำมาหรือผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการสอนแทน

วันชัย ทองสุโข (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหา ความต้องการการใช้สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของครูอาจารย์ และนักเรียนในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 9” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูอาจารย์ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีการเตรียมการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด

2. ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี และครูอาจารย์สังกัดประเภทวิชาสามัญ สัมพันธ์ให้ความสนใจในการใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีการสอนมากที่สุด

3. สื่อ/อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการสอนที่ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ในการเรียนการสอน น้อยที่สุด ได้อีก ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป และการแสดงละคร

4. ผู้บริหาร หัวหน้าแผนก ครูอาจารย์ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สามัญสัมพันธ์ ใช้การวัด ผลประเมินผลในการเรียนการสอนมากที่สุด

5. ครูอาจารย์มีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาที่ขาดงบประมาณ สนับสนุน ไม่มีความรู้ทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา

6. ครูอาจารย์และนักเรียนต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุงการเรียนการสอน และจัดอบรม สัมมนาครูอาจารย์ให้มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. นักศึกษาต้องการให้ครูอาจารย์ให้ความสนใจในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และต้องการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อนั้น ๆ ด้วย

8. ครูอาจารย์และนักศึกษาต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุงการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

คมิตา นิจจรัลกุล (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อ การสอนวิชาศาสนาของครูสอนศาสนา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาค ใต้” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิจัยด้านสภาพของสื่อการสอนและสภาพการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครู ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า สภาพการของสื่อการสอน การเลือก การผลิตและการ ใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนา ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ ในระดับค่อนข้างต่ำ

2. ผลการวิจัยด้านทัศนคติและพฤติกรรมการสอนของครูสอนศาสนาพบว่า ทัศนคติที่มี ต่อการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาอยู่ในระดับดีมาก ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูสอน ศาสนาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

3. ผลการวิจัยด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการใช้สื่อการสอนและพัฒนางานด้านสื่อ การสอนคือ โรงเรียนยังขาดแคลนงบประมาณ ไม่มีสื่อการสอนให้เลือกใช้ ไม่มีความรู้ในการสอน การผลิตและการใช้สื่อการสอน ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากผู้บริหารและข้อจำกัด ในด้านคุณวุฒิของบุคลากรด้านการสอนอิสลามศึกษา

โรจน์วงศ์ นุชสุวรรณ (2533) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาและความต้องการการ ใช้สื่อการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครปฐม” ผล การวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหาและอุปสรรคน้อย โดยเฉพาะในด้านการเลือกและการใช้สื่อการ

สอน การบริการสื่อการสอน ส่วนในด้านการจัดเตรียมและจัดหาสื่อการสอนนั้น คุณภาพและปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่นั้นยังมีปัญหาอยู่บ้าง ได้แก่

1. ไม่ทราบแหล่งบริการสื่อการสอนภายนอกโรงเรียน
2. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนตามความต้องการ
3. สื่อการสอนอยู่ในสภาพชำรุดและไม่ทันสมัย
4. ไม่มีสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน
5. สถานที่ไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย เช่น ไม่สามารถควบคุมแสงสว่างได้ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก
6. ไม่มีโอกาสได้เสนอความคิดเห็นในการเลือก การซื้อ จัดซื้อ ประเมินค่าและเก็บรักษาสื่อการสอน

และพบว่า โดยส่วนรวมมีความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ ได้แก่ รูปภาพ ของจริง ของตัวอย่าง หุ่นจำลองและบทเรียนสำเร็จรูป สื่อประเภทอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องเทปบันทึกเสียง และสื่อประเภทเทคนิควิธีการ ได้แก่ การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ เทคนิคการสอนแบบฝึกหัด และปฏิบัติ เทคนิคการเรียนแบบระดมพลังความคิดและเกมทางการศึกษา

พญศักดิ์ สอนสังข์ (2534) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อการสอนช่วยให้การสอนได้ผลดี แต่จะใช้เป็นครั้งคราว และไม่มีสื่อชนิดใดที่ใช้บ่อยในระดับมาก ส่วนใหญ่ใช้ในระดับปานกลางและน้อย ที่ใช้น้อยมากได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง ฟิล์มรูป ฟิล์มสตริป โทรทัศน์วงจรปิด (ใช้กล้องดำ) ไมโครโฟนไม่มีสาย แผ่นเสียง หุ่น แผนที่ ลูกโลก ไคออรามา กระเป๋าน้ำดื่ม กระดานดำสี่เหลี่ยม กระดานดำม้วนได้ และกระดานแม่เหล็ก
2. นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบการเรียนที่มีสื่อการสอน แต่เห็นว่าปริมาณการใช้สื่อการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับน้อย และในขณะที่อาจารย์ใช้สื่อประกอบการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกเพลิดเพลินและตั้งใจเรียนมากขึ้น อีกทั้งรู้สึกชอบและคิดว่าจะนำการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ไปใช้บ้าง และเห็นว่าอาจารย์ที่ใช้สื่อการสอนเป็นผู้ตั้งใจจริงเอาใจใส่ในการเรียนการสอน นับเป็นข้าราชการอาจารย์ที่ควรนำไปเป็นแบบอย่าง
3. อาจารย์มีปัญหาการใช้สื่อการสอนในด้านการเตรียมการและจัดหาสื่อ ด้านปริมาณ และคุณภาพของสื่อ และด้านบริการในระดับปานกลาง แต่มีปัญหาด้านการเลือกซื้อสื่อและการใช้สื่อในระดับน้อย

4. อาจารย์มีความต้องการด้านการบริการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ที่มีอยู่ในระดับมากมีเพียงรายการเดียวคือ ต้องการคู่มือแหล่งวัสดุได้เปล่า และสื่อการสอนทั้งภายนอกและภายในวิทยาลัย

5. ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการสอน และเห็นว่าการใช้สื่อการสอนในสถาบันการผลิตครูมีความสำคัญ และยิ่งจะทำให้เป็นแบบอย่างในการใช้สื่อการสอนและช่วยส่งเสริมอุปนิสัยในการใช้สื่อการสอนให้กับนักศึกษาที่สำเร็จออกไปทำการสอนในอนาคต

แจ่มจันทร์ นิลพันธ์ (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความต้องการใช้สื่อการสอนของคณาจารย์ในวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพด้านสื่อการสอนของคณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้แหล่งบริการสื่อการสอนจากภาควิชามากที่สุด คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีผลิตสื่อการสอนประเภทวัสดุ (Software) มากที่สุดและใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในการผลิตและใช้สื่อการสอน

2. ปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีปัญหาเฉพาะด้านอยู่ในระดับมาก คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อการที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับความ ต้องการ สภาพห้องเรียน ไม่เหมาะกับการใช้สื่อการสอนบางประเภท ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน

3. ความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก แต่ความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย เครื่องเสียง ประเภทไมใช้เครื่องฉาย เครื่องเสียง ประเภทอุปกรณ์และห้องเฉพาะและประเภทกิจกรรมและเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความต้องการในการใช้สื่อการสอนเฉพาะด้านในระดับมากมีดังนี้ แผ่นโปร่งใส เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เอกสารประกอบการเรียน ตำรา เครื่องดำเนิน แผ่น โปร่งใส และต้องการใช้เทคนิคการสอนแบบบรรยาย

5. ความต้องการด้านการให้บริการด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก โดยต้องการใช้ผลิตเอกสารประกอบการเรียนและตำรามากที่สุด และต้องการให้ฝ่ายบริการสื่อการสอนมีเอกสารแจ้งให้ทราบเมื่อมีสื่อการสอนเพิ่มมากขึ้น หรือมีสื่อการสอนชนิดใหม่ ๆ เข้ามา

วัฒนาวรรณ จันทระกุล (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการผลิตสื่อการสอนครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการผลิตเนื่องจากต้องรับภาระหน้าที่อื่น ๆ ประกอบกับขาดงบประมาณสนับสนุนและยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ช่วยในการผลิต ด้านการใช้สื่อการสอนพบว่า สื่อมีจำนวนจำกัดและยังมีปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการใช้สื่อการสอน เช่น ห้องเรียนคับแคบ ขาดการนิเทศก์

คำสิงห์ พิบุลภักดิ์ (2537) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพ ปัญหาและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการใช้สื่อการสอนครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุมาก ซึ่งวัสดุที่ใช้มากคือ กระดานดำ ตำรา เอกสาร สิ่งพิมพ์ รองลงมาคือใช้สื่อเทคนิควิธีการ ซึ่งได้แก่ การสอนเป็นคณะ การสาธิต การเล่นเกม

2. ครูอาจารย์ต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุในระดับมาก โดยเฉพาะตำรา เอกสาร ของจริงของตัวอย่าง บัตรภาพ บัตรคำ รองลงมาคือ สื่อประเภทเทคนิควิธีการ โดยเฉพาะชุดการสอน การเล่นเกม การสาธิตและการทดลอง สื่อประเภทอุปกรณ์ที่ต้องการคือ เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกภาพวิดีโอ เครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพงและไมโครโฟนและกล้องถ่ายภาพ

3. ในด้านความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา ครูอาจารย์มีความต้องการในระดับมาก โดยเฉพาะความรู้ในการผลิตสื่อการสอนที่มีในท้องถิ่นและผลิตสื่อการสอนที่มีราคาเหมาะสม

4. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของหน่วยงานในโรงเรียนคือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหา ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการ สื่อการสอนไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพชำรุด ครูอาจารย์มีชั่วโมงสอนมาก ไม่มีเวลาผลิตและเตรียมการใช้สื่อการสอน รวมทั้งสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอนบางประเภท

5. ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการสื่อการสอนของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนคือ ขาดแคลนงบประมาณสื่อการสอนและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ สภาพศูนย์บริการ ไม่เหมาะสมและขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ครูอาจารย์ต้องการให้ศูนย์วิชาการให้ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ถึงการให้บริการและอำนวยความสะดวกในการยืมคืนสื่อการสอนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดตำแหน่งเจ้าหน้าที่สื่อสารการศึกษาอัตราถาวรอย่างเป็นทางการประจำศูนย์วิชาการเป็นผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริง

สมพงษ์ เอี่ยมวิริยวัฒน์ (2538) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนในงานเกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญคือ สื่อการเรียนการสอนงานเกษตรที่มีอยู่ ๆ ในสภาพชำรุดใช้การได้ไม่ดี สื่อการเรียนการสอนที่ผลิตขึ้นมาส่วนใหญ่ยังไม่ได้ผ่านการทดลองใช้มาก่อน จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพในการนำเสนอ ด้านการผลิตสื่อพบว่ามีปัญหาทุกด้านได้แก่ ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการผลิตสื่อการเรียนการสอนโดยตรง ขาดวัสดุอุปกรณ์ การผลิตในระดับโรงเรียนไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง หรือหน่วยงานที่ให้บริการสื่อการเรียนการสอนตั้งอยู่ห่างไกลและให้บริการล่าช้า ด้านการบริหารและการจัดการ พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการนิเทศ ขาดการประชาสัมพันธ์ในการให้

ขึ้นสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังขาดแคลนอุปกรณ์ที่จะใช้ร่วมกับสื่อการเรียนการสอนบางชนิด

ในด้านความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนงานเกษตรพบว่า ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนทุกประเภทอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะสื่อประเภทสามมิติและสื่อประเภทภาพประกอบ

ในด้านความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนตามเนื้อหางานเกษตร ในส่วนที่เป็นวิชาบังคับและวิชางานเลือกพบว่า สื่อที่ทั้งสองต้องการมากคือ สื่อประเภทกิจกรรมและเทคนิคการสอน รองลงมาได้แก่ สื่อประเภทอุปกรณ์และเครื่องมือ และสื่อประเภทวัสดุสามมิติ

ทวิพล สวัสดิชยากร (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอน ระดับปริญญาตรีของอาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สื่อการสอนที่อาจารย์ผู้สอนนิยมใช้มากที่สุด คือ สไลด์ วิดิทัศน์ ส่วนอุปกรณ์การสอนที่ทางสถาบันจัดหาให้มากที่สุด คือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นวิดิทัศน์และเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนวัสดุการสอน (Software) ที่ใช้กับอุปกรณ์ต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดหาเอง และวัสดุการสอนที่อาจารย์ผู้สอนจัดหาเองมากที่สุด คือ ภาพสไลด์

2. ในด้านความต้องการ ในการใช้สื่อการสอนพบว่า อาจารย์มีความต้องการใช้สื่อการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาตามประเภทของความต้องการสื่อการสอนของอาจารย์มีความแตกต่างกันตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มหาวิทยาลัยที่สังกัด มีความแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยที่สาขาวิชาที่สอนมีผลทางสถิติไม่แตกต่างกัน

3. ในด้านปัญหาการใช้สื่อพบว่า อาจารย์มีปัญหาด้านการเลือกใช้สื่ออยู่ในระดับน้อย ในขณะที่มีปัญหาด้านการผลิตและจัดเตรียมสื่ออยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานมหาวิทยาลัยที่สังกัด และสาขาวิชาที่ทำการสอน พบว่า ปัญหาด้านการเลือกสื่อการสอนของอาจารย์โดยรวมแล้วมีความแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จริพร วงศ์ชัยเพ็ง (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของวิทยาลัยสารพัดช่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า ครูอาจารย์โดยส่วนรวมและจำแนกต่างคณะวิชาที่ทำการสอนและประสบการณ์ทางการสอนมีสภาพการใช้สื่อการสอนโดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับมาก แต่มีปัญหาการใช้สื่อการสอนโดยรวมและรายด้าน 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

สมมาตร ภูกำเนิด (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อการเรียนการสอนของครู หนองวิชาพลานามัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยส่วนรวมพบว่า ครูหนองวิชาพลานามัธยมในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้สื่อการสอนโดยรวมและในรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และมีการใช้สื่อการสอนด้านการนำเสนอสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีการใช้สื่อการสอนด้านการนำเสนอสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้สื่อการสอนด้านการนำเสนอสื่อการสอนโดยรวมและเป็นรายด้าน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก และมีการใช้อีก 2 ด้านที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการเตรียมสื่อการสอน และด้านการนำเสนอสื่อการสอน โดยรวมการใช้สื่อเป็นรายด้านและเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านดังนี้ เลือกสื่อที่นักเรียนสามารถรับรู้ได้ง่ายและชัดเจน วางแผนสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ล่วงหน้า ใช้สื่อการสอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมภายหลังจากที่ได้เรียนรู้จากสื่อประกอบการสอน

2. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีระดับการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้สื่อโดยรวม ด้านการเลือกสื่อการสอน ด้านการเตรียมสื่อการสอน มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และใช้สื่อการสอนด้านการนำเสนอสื่อการสอนมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็ก

สาขสมร ประสรัช (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสถานภาพและการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว” ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพสื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการอยู่ในระดับมาก สื่อที่มีอยู่ขาดคุณภาพ ถ้าสมัซ ชำรุดและใช้งานไม่ได้นาน มหาวิทยาลัยไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อสื่อใหม่ที่จำเป็น พร้อมทั้งการบำรุงรักษาซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ในระดับปานกลาง

2. มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตและขาดเจ้าหน้าที่แนะนำเกี่ยวกับการผลิตสื่อ อาจารย์ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนไม่เห็นความเห็นความสำคัญและละเลยในการผลิตสื่อการสอนในระดับปานกลาง

3. สถานภาพด้านการบริการพบว่า มหาวิทยาลัยแห่งชาติไม่มีการสำรวจความต้องการสื่อการสอนของครู ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการและให้คำแนะนำอยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้สื่อการสอนพบว่า มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีนักศึกษาในห้องเรียนมากไม่เหมาะสมในการใช้สื่อ ขาดเอกสารคู่มือ และอุปกรณ์ที่จะใช้ร่วมกับสื่อบางชนิดอยู่ในระดับมาก อาจารย์ขาดการตรวจสอบสภาพและศึกษาเทคนิควิธีการใช้สื่อก่อนทำการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้กระดานดำ กระดานขาว ตำราเรียน แบบเรียนและเอกสารอยู่ในระดับมาก ประสบการณ์เกี่ยวกับการสาธิตและการใช้เครื่องฉายข้ามศีรษะอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้หุ่น หุ่นจำลองในระดับน้อย

5. ในด้านการใช้สื่อการสอนชนิดต่าง ๆ พบว่า การใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์เครื่องมือและเทคนิควิธีการอยู่ในระดับมาก คือ เอกสาร กล้องถ่ายภาพและการทดลอง รองลงมาคือ ตำราเรียน แบบเรียน เครื่องฉายแผ่นใส คอมพิวเตอร์และการสาธิตตามลำดับ ส่วนการใช้ภาพถ่าย เครื่องฉายภาพยนตร์และสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับน้อย

6. การใช้สื่อการสอนในกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวใช้สื่อการเรียนการสอนในกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน สรุปบทเรียนอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนใช้สื่อเสริมบทเรียนและประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ซาอิด (Said, 1979, pp. 619-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในซาอุดีอาระเบีย” ผลการวิจัยพบว่า ครูจำนวนกว่าร้อยละ 84 มีความเชื่อว่า การใช้สื่อการสอนจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้ ครูจำนวนกว่าร้อยละ 90 เคยใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องบันทึกเสียง ครูจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 30 สามารถสร้างอุปกรณ์การสอนราคาถูก เช่น แผ่นใสที่ใช้กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพนิ่ง แผนภูมิซึ่งสามารถใช้ในชั้นเรียนได้ สำหรับปัญหาในการใช้สื่อการสอนพบว่า สื่อการสอนไม่เพียงพอต่อการใช้

พรอคเตอร์ (Proctor, 1983, pp. 1306-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อการสอนของนักศึกษาครู” ผลการวิจัยพบว่า ในทุก ๆ 10 บทเรียนที่นักศึกษาครูสอนนั้น จำนวน 6 บทเรียนไม่ได้ใช้สื่อการเรียนการสอนเลย อีก 3 บทเรียนสอนโดยไม่มีคู่มือใด ๆ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่อยู่ในระดับต่ำมาก สำหรับอีก 1 บทเรียนทำการสอนโดยใช้สื่อประกอบซึ่งสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและพอใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ในกรณีที่ไม่มีสื่อการสอนเลยจะทำให้การสอนไม่ประสบความสำเร็จยิ่งกว่าการขาดอุปกรณ์บางชิ้นเสียอีก

แอสซุซุ (Assuzu, 1984, pp. 386-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพของสื่อการเรียนการสอนในระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ขาดวัสดุที่หาได้ง่าย ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน การผลิตและที่จัดเก็บสื่อการสอนไม่สะดวกและไม่เพียงพอ ผู้บริหารร้อยละ 95 และครูร้อยละ 88 ต่างก็หวังที่จะให้มีการอบรมและฝึกหัดเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนในช่วงปิดเทอม ผู้บริหารร้อยละ 37 และครูร้อยละ 67 ต่างก็มีประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนมาแล้ว นอกจากนี้นักเรียนก็ยังได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอนบางอย่างด้วย

ฮวง (Huang, 1990, pp. 975-976) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบการนำไปใช้และความต้องการสื่อช่วยสอนของครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์โรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้หวั่น ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์เคยชินต่อการขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในห้องโสตทัศนศึกษา และไม่สะดวกกับการใช้เครื่องมือในห้องโสตทัศนศึกษา ครูผู้สอนต้องการนำสื่อการสอนที่แปลกใหม่มาใช้ และองค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อการสอนของครูคือ พื้นฐานการศึกษาและการอบรม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวพบว่า สื่อการสอนมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อการสอนช่วยให้การสอนได้ผลดี และนักศึกษาส่วนใหญ่ชอบการเรียนที่มีสื่อการสอน การใช้สื่อการสอนเพื่อขยายความเข้าใจในบทเรียน ผู้สอนควรมีการวางแผน การจัดเตรียมและการเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอนไว้ล่วงหน้า ผลการวิจัยต่าง ๆ ทำให้เราทราบถึงความสำคัญ สภาพการใช้ ปัญหาในการใช้ ความต้องการและการผลิตสื่อการสอนในกระบวนการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพศศึกษา

สุรางศรี เฝ้าสวัสดิ์ (2513) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการสอนเพศศึกษา” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูทั้งสองเพศมีความคิดเป็นเชิงสนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน โดยที่ครูเพศชายมีความคิดเห็นเชิงสนับสนุนมากกว่าครูเพศหญิง

บรรเทา อุทัยทัศน์ (2514, หน้า 166-173) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลที่มีต่อการสอนเพศศึกษา” ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเทศบาลจังหวัดเชียงใหม่ และครูในโรงเรียนกรมสามัญศึกษาภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างครูที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 309 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. โดยส่วนรวมครูมีความเห็นด้วยกับการจัดให้มีการสอนเพศศึกษา และมีความคิดเห็นว่าควรเริ่มดำเนินการสอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลายเสียก่อน
2. ครูเพศหญิงและครูเพศชายมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านหลักสูตรเพศศึกษา
3. ครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการสอนเพศศึกษา
4. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องการสอนเพศศึกษา
5. ครูที่สังกัดเทศบาลและครูที่สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยส่วนรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องการสอนเพศศึกษา

ชวน กลสิกร (2516, หน้า ๖-๗) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีต่อการสอนเพศศึกษา” ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูใหญ่ที่มีต่อการสอนเพศศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นเป็นส่วนรวม และเปรียบเทียบความคิดเห็น โดยแยกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานเป็นครู กลุ่มตัวอย่างครูใหญ่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 50 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ครูใหญ่โดยส่วนรวมเห็นด้วยกับข้อความในแบบสอบถาม โดยเฉพาะความคิดเห็นของครูใหญ่ที่เห็นด้วยในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย เช่น เพศศึกษาช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศ ส่วนเรื่องที่ครูใหญ่ไม่เห็นด้วย เช่น นักเรียนอาจได้รับความรู้เรื่องเพศจากหลายแหล่งด้วยกัน และโรงเรียนไม่จำเป็นต้องสอนเพศศึกษาแก่เด็ก และครูใหญ่เห็นด้วยในการให้สอนเพศศึกษาดังแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้นไป

2. กลุ่มครูใหญ่ซึ่งแยกตามวุฒิการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการสอนเพศศึกษาเพื่อการเตรียมตัวเป็นสามีภรรยาที่ดี และผู้ประพาศิทธิทางเพศคือ ผู้ที่ไม่ได้รับความรู้เรื่องเพศมาก่อน และครูใหญ่เห็นด้วยกับการให้จัดสอนเพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่งต่างหาก โดยมีการเสนอความคิดเห็นว่าครูอาจจะสอนเพศศึกษาโดยเปรียบเทียบกับ การแพร่พันธุ์ของพืชและสัตว์เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และอุปกรณ์การสอนจะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

3. กลุ่มครูใหญ่ซึ่งแยกตามประสบการณ์การทำงานเป็นครู มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องผู้ประพาศิทธิทางอาชญากรรมทางเพศมักเป็นผู้ที่ไม่ได้รับความรู้เรื่องเพศมาก่อน และถ้าเชิญวิทยากรมาบรรยายแล้วก็ไม่จำเป็นต้องสอนเพศศึกษา และครูใหญ่เห็นด้วยในเรื่องครูที่แต่งงานแล้วจะสอนเพศศึกษาได้ดีกว่าครูที่ยังไม่แต่งงาน แพทย์

หรือพยาบาลจะสอนเพศศึกษาได้ดีกว่าครู หนังสือพิมพ์และภาพยนตร์มีแนวโน้มทำให้เพศศึกษาเป็นเรื่องหยาบโลนน่ารังเกียจ

มโนมัย สุนทรเวช (2505) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของครูในเรื่องเพศศึกษา” โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนมัธยมหรือเตรียมอุดม ที่ทำการสอนชั้น ม.ศ. 4-5 มาก่อน และต้องมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทั้งครูเพศชายและครูเพศหญิงต่างก็มีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการสอนเพศศึกษา โดยที่ครูเพศชายมีความเห็นด้วยกับการจัดการสอนเพศศึกษามากกว่าครูเพศหญิง

เสนอ อินทรสุขศรี (2517, หน้า 278) ได้ให้หลักการเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนไว้ดังนี้ การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนไม่ควรใช้การสอนแบบปาฐกถา คือสอนทั้งชั้นหรือคราวละมาก ๆ การสอนจะต้องแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มละ 10 – 20 คนอย่างมาก การสอนควรเป็นแบบสนทนากัน ใช้ภาษาง่าย ๆ ถูกต้องและเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้มีการซักถามได้ในขณะที่พูดคุยนั่น และควรมีอุปกรณ์การสอนให้พร้อม เช่น คำรา ภาพเขียน รูปปั้น ภาพยนตร์ ฯลฯ เรื่องใดที่เห็นว่าไม่อาจให้การอบรมได้อย่างถูกต้อง ในบางโอกาสควรเชิญแพทย์ พยาบาล หรือผู้ที่ได้รับการอบรมเรื่องเพศมาเป็นพิเศษมาให้ความรู้หรือคำแนะนำ และการสอนควรจะแยกสอนเพศหญิงและเพศชายไม่เรียนรวมกัน

เทพนม เมืองแมน (2518) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของนักเรียนไทยที่มีต่อการสอนเพศศึกษาและประชากรศึกษาในโรงเรียน” ซึ่งผลการวิจัยพบว่าร้อยละ 95 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน เห็นว่าควรสอนประชากรศึกษาในโรงเรียนทั่วประเทศ สำหรับทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษา ร้อยละ 94 ของกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ร้อยละ 88 ของกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการสอนเกี่ยวกับกามโรคในระดับมัธยมศึกษา

นิคม ฉิมตระกูล (2518) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางที่มีต่อการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการที่จะให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน โดยมีความเห็นว่า เพศศึกษาเป็นวิทยาการไม่ใช่เรื่องลามกอนาจาร

พิเชฐ ศรีวรกุล (2518, หน้า 81) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางที่มีต่อการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา” ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนมีแนวคิดดังนี้ คือ การสอนควรเป็นแบบบรรยาย ใช้ภาษาง่าย ๆ ถูกต้อง และเป็นกันเอง ควรมีการใช้ภาพถ่าย แผนภูมิ และหุ่นจำลองประกอบ การสอนควรจะทำอย่างเปิดเผย ไม่ทำเป็นเรื่องเร้นลับ ในบางโอกาสนอกจากสนทนากันแล้ว ควรจะมีการอภิปรายถึงปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนอยากทราบ ศัพท์เกี่ยวกับอวัยวะเพศควรใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมกับเพศและ

วัยของนักเรียน ควรเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอนให้เหมาะสม และควรมีแบบฝึกหัดทดสอบ ความรู้ความเข้าใจตามเนื้อเรื่องที่สอน

ถำราญ เพชรจอม (2518) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนราษฎร์ส่วนกลางที่มีต่อการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา” ซึ่งผลการ วิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งชายและหญิงต่างก็มีทัศนคติสนับสนุนให้มีการสอนเพศ ศึกษาในโรงเรียน และพบว่านักเรียนชายมีความเห็นด้วยมากกว่านักเรียนหญิง

จันทร์ทิพย์ จิตรคนี (2519) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนเพศ ศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิทยาลัยพาณิชยการพระนคร พ.ศ. 2519” ซึ่งผลการ วิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้เปิดการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนขึ้น

วาสนา ศิลากร (2520, หน้า 81) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดลำปางที่มีต่อการสอนเพศศึกษา” โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดลำปางจำนวน 380 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา
2. นักเรียนเพศชายมีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาคิดว่านักเรียนเพศหญิง
3. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่ก่อให้เกิดปัญหาทางเพศ มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา
5. แหล่งที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์

อาภาพร สุขาวงษ์ (2520, หน้า 89) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนคติของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรีที่มีต่อการสอนเพศศึกษา” โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การศึกษาค้างครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรีจำนวน 509 คน ซึ่งผลการวิจัยพบ ว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรีโดยส่วนรวมมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน เพศศึกษา
2. นักเรียนเพศชายมีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาคิดว่านักเรียนเพศหญิงอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่แตกต่าง กัน
4. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาไม่ แตกต่างกัน

5. นักเรียนร้อยละ 81.90 ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากหนังสือพิมพ์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือจากเพื่อนร้อยละ 77.48 และจากภาพยนตร์ร้อยละ 56.07

6. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษาว่า ครูควรจะเป็นผู้สอนเพศศึกษามากที่สุด ปัญหาต่อมาคือจะทำการสอนอย่างไร และสามารถใช้อะไรหรืออุปกรณ์อะไรมาช่วยในการสอนได้บ้าง

เกษม ศรีพงษ์ (2521, หน้า 37) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการสอนวิชาเพศศึกษาโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนแบบปกติ” โดยการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนครหลวงอุดมรัษฎาวิทยา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 ห้องเรียน ๆ ละ 30 คน รวมนักเรียนที่ใช้ในการทดลอง 120 คน โดยแยกเป็น

กลุ่มทดลอง 60 คน เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มควบคุม 60 คน เรียนจากการสอนแบบปกติ

ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนความรู้พื้นฐานในเนื้อหาวิชาเพศศึกษาไม่ต่างกัน

2. นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภายหลังจากการทดลองสอน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาเพศศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปในเชิงนิมาน

ถวัลย์ รักสีล (2522) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ปกครองและครู โรงเรียนราษฎร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาสามัญ ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียน” โดยการศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติของผู้ปกครองและครู โรงเรียนราษฎร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาสามัญ ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน ซึ่งแยกเป็นผู้ปกครองนักเรียน 168 คน และครู 167 คน ในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ทั้งผู้ปกครองและครูมีทัศนคติต่อการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียนไปในเชิงนิมาน โดยผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็น 3.75 และครูมีค่าระดับความคิดเห็น 3.82

2. ทั้งผู้ปกครองและครูมีการยอมรับในการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เมื่อควบคุมตัวแปรด้านระดับการศึกษาแล้วปรากฏว่า ทั้งผู้ปกครองและครูมีทัศนคติต่อการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พบว่า มีปฏิภยาร่วมกันระหว่างระดับการศึกษากับกลุ่มบุคคลคือครูและผู้ปกครอง ทำให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน กลุ่มที่มีทัศนคติแตกต่างกันได้แก่ครูที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในกลุ่มสูง กับผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในกลุ่มต่ำ

4. เมื่อควบคุมตัวแปรด้านเพศ และสถานภาพการสมรสแล้ว ปรากฏว่า

4.1 ในกลุ่มผู้ปกครอง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ และสถานภาพการสมรสพบว่า มีทัศนคติต่อการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ในกลุ่มครู ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีทัศนคติต่อการนำเพศศึกษามาสอนในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศชายมีทัศนคติในเรื่องนี้ดีกว่าครูเพศหญิง และพบว่า มีปฏิภยาร่วมกันระหว่างเพศ และสถานภาพการสมรสทำให้เกิดทัศนคติที่แตกต่างกันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างคู่ต่าง ๆ อันได้แก่ ครูชายโสดกับครูชายที่สมรสแล้ว ครูหญิงโสดกับครูหญิงที่สมรสแล้ว ครูชายโสดกับครูหญิงโสด ครูชายที่สมรสแล้วกับครูหญิงที่สมรสแล้ว และครูชายโสดกับครูหญิงที่สมรสแล้ว ปรากฏว่า ทุกคู่มีทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกันที่ระดับ .01 ยกเว้นครูชายที่สมรสแล้วกับครูหญิงโสด ซึ่งมีทัศนคติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รศ.ดร. พิธสาร (2524) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา” โดยการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2523 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎ์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 15 คน นักเรียนหญิง 15 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการจัดให้มีการสอนเพศศึกษาจำนวน 40 ข้อ ของ อาภาพร สุขาวงษ์ และบทเรียนเพศศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อใช้สอนนักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 10 ชั่วโมง ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนเพศศึกษา โดยวัดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการจัดสอนเพศศึกษาก่อนสอนบทเรียนเพศศึกษา

2. นักเรียนกลุ่มทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม มีทัศนคติต่อการที่จะจัดให้มีการสอนเพศศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มทดลอง มีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณ ปาละ โค (2527, หน้า 51-66) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเจตคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม” โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคามจำนวน 401 คน เป็นนักเรียนชาย 189 คน นักเรียนหญิง 212 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามเจตคติในเรื่องเพศ มีค่าความเชื่อมั่น .85 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับปานกลาง คือ ($\bar{X} = 3.295$)

2. นักเรียนหญิงมีเจตคติเชิงนิมรในเรื่องเพศมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองมีเจตคติเชิงนิมรในเรื่องเพศมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Gurney (1966, p. 1197-B) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การยอมรับการจัดชั้นเรียนสำหรับวิชาเพศศึกษา” โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพแตกต่างกัน 6 อาชีพ พบว่า การสอนเพศศึกษาควรจะสอนรวมกันทั้งเพศชายและเพศหญิง เพราะจะทำให้การสอนเพศศึกษาเป็นไปตามสภาพที่แท้จริงตามธรรมชาติของการเรียนการสอน ยกเว้นในบางเรื่องเท่านั้นที่อาจจะต้องสอนแยกกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

Pompain (1970, p. 3711-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ปกครองเกี่ยวกับโครงการเพศศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้เด็กได้รับความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้อง โดยเห็นว่าโรงเรียนเป็นสถาบันที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าครูควรจะเป็นผู้สอนเพศศึกษามากที่สุด ปัญหาต่อมาคือจะทำการสอนอย่างไร และสามารถใช้อุปกรณ์อะไรมาช่วยในการสอนได้บ้าง

Morse and Mckinnon (1987) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นหญิงต่อการมีประจำเดือนครั้งแรก ในกลุ่มนักเรียนเกรด 7 และ 8 ที่รัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงส่วนมากมีทัศนคติต่อการมีประจำเดือนในทางลบ นักเรียนบางคนไม่ทราบเลยว่า ประจำเดือนคืออะไร ทำให้ตกใจกลัวเมื่อประจำเดือนมาครั้งแรก เนื่องจากไม่ได้เตรียมความพร้อมในเรื่องนี้มาก่อน แหล่งความรู้เรื่องประจำเดือนส่วนมากได้มาจากหนังสือ ภาพยนตร์ มารดา การสอนที่โรงเรียน นักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าควรมีการสอนหรือการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้มาก่อน และผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรได้บรรจุเนื้อหาลงในหลักสูตรของโรงเรียน

Wattleton (1987) ได้ศึกษาวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร พบว่าวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี และมีการเจริญพันธุ์เร็วมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์เร็ว วัยรุ่นถือว่าบิดามารดาเป็นแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เขามากที่สุด แต่มีวัยรุ่นเพียง 1 ใน 3 เท่านั้นที่ได้พูดคุยเรื่องเพศศึกษากับบิดามารดา รองลงมาได้แก่ เพื่อนและเรียนที่โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่มีหลักสูตรเพศศึกษาข้งมีน้อย และพบว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาดำ มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ และรายได้ปานกลาง ได้รับความรู้อย่างผิด ๆ เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ และสื่อโทรทัศน์ที่วัยรุ่นถือว่าเป็นแหล่งความรู้อันดับที่ 4 มีผลกระทบต่อความรู้เรื่องเพศมากเนื่องจากโทรทัศน์ได้นำเสนอภาพที่เกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศเกินความเป็นจริง ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าทุกฝ่ายควรสนับสนุนและร่วมมือกันให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในโรงเรียน